

Jesse Nieminen

Aamulehdessä käyty keskustelu Pirkkalan pormestarimallista

2009-2010

Kandidaatintutkielma

Historian ja etnologian laitos

Jyväskylän Yliopisto

11.5.2020

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	1
1.1.	Lähteet	2
1.2.	Tutkimusmenetelmät.....	3
1.3.	Aikaisempi tutkimus.....	4
1.4.	Tutkimuskysymykset.....	6
2.	Pirkkalan pormestarin ensiaskeleet	7
2.1.	Rehtorista nousevaksi poliittiseksi johtajaksi	7
2.2.	Väistyvän kunnanjohtajan mietteitä.....	8
2.3.	Kuntaministerin ehdotukset eivät herätä innostusta	9
2.4.	Yhteistyö etunäyttämöllä, myrskypilviä horisontissa	11
3.	Pormestarin erottamisprosessi helmikuu 2010	12
3.1.	Saako Pirkkalan pormestari POTKUT?	13
3.2.	Kansan tahto! Suorat kansanvaalit!	18
3.3.	”Heimoneuvosto” kokoontuu päättämään mahdollisesta ekskommunikaatiosta	20
4.	Pormestarin erottamisprosessi maaliskuu 2010	21
4.1.	Jatkumoa ja mietteitä pormestarijärjestelmästä	22
4.2.	Kokouksen yhtenäisyys hajoaa ennen luottamusäänestystä	23
4.3.	Pormestari Saksalan erottaminen	24
5.	Päätäntö.....	27
	Lähdeluettelo.....	28
	Liitteet.....	29

1. Johdanto

Kandidaattitutkielman aihe on Pirkkalan pormestarimallista käyty keskustelu maakuntalehti *Aamulehdessä* ajalta 1.2009 - 3.2010 ja selvittää tuon käydyn keskustelun avulla kuinka uuden pormestarimallin ensimmäinen erottamistapaus näyttäytyi *Aamulehden* uutiskerronnassa lukijalle. Suomen kuntalain 24§ nosti vuonna 2006 pormestarin luottamustehtävän vaihtoehdoksi kunnanjohtajan viran rinnalle.¹ Pormestari eroaa kunnanjohtajasta siten, että pormestari on poliittisesti valittu luottamushenkilö kunnanvaltuuston toimesta, kun taas kunnanjohtaja on virkasuhteessa kunnassa.²

Tampereen kaupunki oli ensimmäinen kaupunki Suomessa, joka otti käyttöönsä uuden pormestarijärjestelmän vuonna 2007. Tampereen pormestarimallin tavoitteena oli antaa poliittiselle johtamiselle kasvot, sitoa poliittinen päätöksenteko asioiden valmisteluun, erottaa politiikka ja virkamieskunta toisistaan ja siirtää tarkoituksenmukaisuusharkinta politiikan tehtäväksi. Pirkkalan kunta otti toisena kuntana Suomessa käyttöönsä pormestarimallin vuonna 2009. Eroa näissä kahdessa pormestarimalleissa on pormestarien apujohtajissa. Tampereella pormestaria avustaa neljä eri apupormestaria, kun taas Pirkkalassa pormestaria avustaa kaksi kuntaneuvosta.³

Miksi päädyin valitsemaan kandidaattitutkielmani aiheeksi Pirkkalan pormestarimallin Tampereen pormestarimallin sijaan? Pirkkalan ensimmäinen pormestari Antero Saksala erotettiin kesken luottamuskauden kunnanvaltuuston aloitteesta (äänin 23 hyväksyi, 11 vastusti ja 9 tyhjää)⁴, joten tapaus on ensimmäistä laatuaan Suomessa. Tapauksesta voisi siis olettaa, että siitä on syntynyt uudenlaista keskustelua *Aamulehden* olevissa kirjoituksissa. Aikarajaus kandidaattitutkielmalleni luontaisesti koostuu Antero Saksalan luottamuskaudesta pormestarina, joka alkoi vuoden 2009 tammikuussa ja päättyi hänen erottamiseensa vuoden 2010 maaliskuussa. Tuon ajan kontekstina on kansainvälinen rahoituskriisi, joka iski voimalla Suomen talouteen, koska Suomi on riippuvainen ulkomaille suuntautuvasta viennistä. Heikkojen talousnäkymien vuoksi kunnat aloittivat säästökuurin, jotta ne pystyisivät takaamaan rahoituspohjan tärkeille palveluille, joita laki määrää niiden tuottavan kuntalaisille.⁵

---

¹ Ryynänen 2008, s. 62.

² Kuntalaki 578/2006 § 24

³ Ryynänen 2010, s. 81-84.

⁴ Yle.fi 29.3.2010 ”Pirkkalan pormestari erotettiin”

⁵ Kuntaliitto 2009, s. 3.

1.1. Lähteet

Alkuperäislähteenä tutkimuksessa käytetään seitsemän kertaa viikossa ilmestyvää *Aamulehteä*, joka on Pirkanmaan suurin sanomalehti ja samalla alueen maakuntalehti. *Aamulehti* perustettiin vuonna 1881 Tampereella. *Aamulehti* kertoo olleensa poliittisesti kokoomuksen äänenkannattaja vuoteen 1992 asti, jonka jälkeen se muuttui sitoutumattomaksi.⁶ Vaikka maakuntalehdet julistautuivatkin 1990-luvulle tultaessa sitoutumattomiksi, niin niillä on silti havaittavissa sidonnaisuuksia ja taustavaikuttajia, joiden äänet tulevat esiin esimerkiksi maakuntalehtien pääkirjoituksissa.⁷

Lähteet ovat saatavilla mikrofilmeinä Tampereen pääkirjasto Metsossa. Lehtiotosten kerääminen tapahtui mikrofilmilaitteella selaten mikrofilmejä 12.2019-1.2020 välisenä aikana. Alkuperäisenä otannan kriteerinä oli, että lehtiotoksen tuli käsitellä Pirkkalan pormestarimallia. Otannan kokonaismääräksi muodostui aluksi 138 kappaletta ja se sisälsi kansilehtiä, pääkirjoituksia, uutisia, artikkeleja, kolumneja, mielipidetekstejä ja kuvia. Kuitenkaan kaikki otannassa olleet osumat eivät osoittautuneet relevanteiksi tutkimuksen kannalta (esimerkiksi maininta pormestari Saksalan osallistumisesta päiväkodin avajaisiin tai 2010 tammikuussa ollut otanta sarja Tampereen pormestarimallin suoravaali äänestyksestä, jossa Pirkkala mainittiin pormestarikunnaksi). Toiseksi kriteeriksi muodostui, että otannassa olevien kirjoitusten tai kuvien tuli liittyä Pirkkalan pormestarimallin kehittämiseen tai pormestarin erottamiskohuun. Lopulliseksi otannan kokonaismääräksi muodostui 89, jotka otettiin huomioon tutkielmaa tehdessä. Eniten kriteereitä täyttäviä otoksia esiintyi *Aamulehden* Kotimaa Uutiset osiossa, toiseksi eniten otannan täyttäviä otantoja oli *Aamulehden* mielipidekirjoitus osiossa ja vähiten Tampere & naapurit palstalta mikä käsittelee Tampereen ja sen naapuri kuntien tapahtumia. Erillismainintana huomioitakoon, että otannan merkittävimpiä osumia olivat *Aamulehden* pääkirjoitukset, joita otannassa oli seitsemän. Niistä selviää *Aamulehden* virallinen kanta tapahtumiin. Otantoja ei esiintynyt *Aamulehden* ulkomaat- ja talousosioissa. On kuitenkin huomioitava, että otannan keruu tapahtui käsin selaten mikrofilmejä, joten otannassa voi olla puutteita, vaikka pyrittiin siihen, että otanta kattaisi kaikki osumat valitulta aikajaksolta.

Kerran viikossa ilmestyvä *Pirkkalainen* eli Pirkkalan oma paikallislehti toimisi hyvänä alkuperäislähteenä ja se voisi tarjota tarkemman kuvan siitä, mitä paikallistasolla on

---

⁶ Aamulehden verkkosivut 2019.

⁷ Kunelius, Noppari & Reunanen 2009, s. 269 – 270.

keskusteltu Pirkkalan pormestarimallista. Valitettavasti en löytänyt kyseistä aineistoa valitulta ajanjaksolta, joten kyseistä lehteä ei ole päästy hyödyntämään tutkielmassa. Lisäksi on myös mainittava sosiaalisen median aspekti, joka voisi olla myös varteenotettava alkuperäislähde, mutta luonteeltaan se eroaa merkittävästi lehtikirjoituksista ja täten niiden vertaileminen saattaisi osoittautua haastavaksi. *Pirkkalaisen* ja sosiaalisen median pois jättäminen tutkimuksesta myös helpottaa tutkimuksen alkuperäislähteiden koon hallittavuutta.

Kandidaattitutkielma jakautuu kolmeen eri päälukuun ja päättyy päätäntöön. Ensimmäisessä pääluvussa käsitellään otannassa olevia kirjoituksia *Aamulehdestä* ajalta 1.2009 - 1.2010, toisessa pääluvussa käsitellään otanta ajalta 2.2010 ja kolmannessa käsittelyluvussa otanta ajalta 3.2010. Jaon perusteena on otannan määrissä, joissa on kaksi selkeää kokonaisuutta, pormestarimallista satunnainen kirjoittelu vuoden aikana ja kaksi kuukautta kestänyt eroprosessi, jolloin kirjoitettiin useaan otteeseen tapauksesta. Otantaan valikoituja kirjoituksia oli niin paljon, että erottamisprosessia käsittelevät kuukaudet ansaitsevat omat käsittelylukunsa. Tutkielman lopussa on päätäntä, jossa esitetään lyhyesti yhteenveto kandidaattitutkielman tuloksista.

1.2. Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen tutkimusmenetelmät perustuvat laadullisiin analyysimenetelmiin, mutta tutkimuksessa käytetään myös kvantitatiivista metodologiaa. Tutkimuksen kaksi ensimmäistä tutkimusmenetelmää perustuvat Erkki Teräväisen nostamiin Viljo Rasilan analyysimenetelmiin. Asenneanalyysin avulla selvitetään *Aamulehden* suhtautuminen pormestari-erottamisprosessin aikana. Tähän päästään käsiksi erityisesti analysoimalla *Aamulehden* pääkirjoitukset, jotka edustavat toimituksen virallista kantaa ja kiinnostusanalyysillä, jolla muodostetaan kokonaiskuva *Aamulehden* kiinnostuksesta aiheeseen selvittämällä otannan lukumäärään eli frekvenssin otannan ajalta.⁸ Tutkimuksessa käytetään myös diskurssianalyysia. Anu Pynnösen mukaan diskurssianalyysillä on monia eri koulukuntia ja niiden traditioita. Hän itse käyttää kolmivaiheista analyysimallia, jossa ensimmäisessä vaiheessa tulkitaan teksti, toisessa vaiheessa yhteiskunnallinen taso ja lopuksi tulkitaan mitä tekstin takana on sosiokulttuurisena kontekstina. Pynnönen toteaa tosin, että hänen malliaan voidaan kritisoida liiallisesta yksinkertaistamisesta ja se on oikeutettua, koska diskurssianalyysia on ollut

---

⁸ Teräväinen 2008, s. 4 – 5.

suurella käytössä tieteiden alalla.⁹ Pynnösen määritelmä diskurssianalyysistä sopii hyvin tutkielman yhdeksi tutkimusvälineeksi, sillä *Aamulehti* on yhteiskunnallisesti merkittävä toimija sen suuren levikin vuoksi Pirkanmaalla. Tämän vuoksi onkin hyvä tulkita mitä eri agendoja *Aamulehdessä* äänessä olevilla henkilöillä on ja minkälaisia arvoja he edustavat, sillä he saavuttavat suuret joukot ihmisiä *Aamulehden* kautta. Tutkielmassa käytetään myös lähdekritiikkiä. Pirjo Markkolan mukaan lähdekritiikki on yksinkertaisimmillaan, sitä ettei kaikkea lukemaansa tule uskoa todeksi. Markkolan mukaan lähdekritiikki jakautuu ulkoiseen (tunnistetaan aineisto) ja sisäiseen (pohditaan aineiston käyttökelpoisuutta) lähdekritiikkiin. Lopuksi hän muistuttaa, että asioista ei aina kirjoiteta suoraan, vaan joitain kirjoittamattomia asioita voi tunnistaa rivien välistä.¹⁰

Yksityisyyden suojaan pitäisi kiinnittää huomiota tutkimusta tehdessä. Lisäksi asia korostuu, jos tutkimuksen kohteet ovat vielä elossa. Tässä tutkimuksessa ei tulla kuitenkaan häivyttämään lehtiotoksissa olevia kirjoittajia tai henkilöitä, koska aineisto on julkaistu julkisessa tilassa ja kirjoittajien tai henkilöiden taustat ovat mahdollisesti olennaisen tärkeä tieto tutkimuksen analyysin kannalta. Tutkielmassa pidetään huoli, ettei tutkielmanaineistossa esiintyvistä henkilöistä kirjoiteta loukkaavaan sävyyn.

1.3. Aikaisempi tutkimus

Tämän tutkielman tärkeimmät tutkimusalat historian lisäksi ovat sanomalehtitutkimus eli journalistiikka ja hallintotieteet. Tässä kappaleessa tullaan esittämään tutkimuksia, joiden oletetaan liittyvän tutkimuksen aihepiiriin ja pohditaan mitä niillä on annettavaa tälle tutkimukselle.

Suomalaisesta pormestarimallista ei ole toteutettu historian tutkimuksen lähtökohdista tehtyä lehdistötutkimusta, johtuen luultavimmin sen tuoreudesta. Muutenkin pormestarista Suomessa tehty tutkimus on vähäistä. Pormestarimallia on tutkittu suurimmaksi osaksi hallintotieteiden näkökulmasta. Tutkimuksen kohteina ovat olleet virkamieskunnan ja politiikan väliset suhteet ja vallan käsite pormestarijärjestelmässä. Pääasiallisena tutkimuksen kohteena suomalaisessa pormestarijärjestelmässä on ollut Tampere, sillä se oli ensimmäinen kaupunki Suomessa, joka otti käyttöönsä pormestarijärjestelmän. En käy lävitse tutkimuksia, jotka käsittelevät pelkästään Tampereen pormestarimallin lähtökohdista pormestarimallia,

---

⁹ Pynnönen 2015, s. 36 – 38.

¹⁰ Markkola 2008, s. 172 – 176.

sillä tutkimuskohteenani on Pirkkalan pormestarimalli. Tosin mainittakoon lyhyesti, että Kari Hakari on tutkinut 2013 ilmestyneessä väitöskirjassaan: *Uusi Julkinen Hallinta – kuntien hallintouudistusten kolmas aalto?* Tampereen pormestarimallin prosessia ja vaikutuksia hallinnollisiin rakennelmiin kunnanjohdossa. Lisäksi on mainittava tarkastusviraston arviointi päällikkö Minna Tilli ja kaupungintarkastajat Aija Kaartinen ja Jaakko Seppälä ovat toimittaneet 6.3.2020 arviointimuiston Helsingin kaupungin pormestarimallista: *Kanslian, pormestarin ja apulaispormestarien toimialoille antama ohjaus 2019*, jossa käsiteltiin kuinka kanslian, pormestarin ja apulaispormestareiden antama poliittinen- ja virkamiesohjaus oli muotoutunut siirryttäessä pormestarimalliin 2017 vuoden jälkeen.

Risto Kunnelius, Elina Noppari ja Esa Reunanen ovat tutkineet teoksessaan *Media vallan verkostoissa* (Tampereen yliopisto, journalismin tutkimusyksikkö 2009) päättäjien mielipiteitä kuinka valta heidän mielestään näyttäytyy mediassa. He pohtivat kirjassaan, kuinka median tuottama julkisuus vaikuttaa päättäjien toimintaan ja miten päättäjät saattavat vastavoimaisesti käyttää julkisuutta yhtenä vallankäytön keinona. Kunneliuksen ja kumppaneiden kirja tarjoaa tutkimukselle näkökulman siitä, kuinka päättäjät saattavat toimia median kanssa ja kuinka valta liikkuu näiden kahden eri tekijän välillä. Tässä tutkimuksessa päättäjät ovat suurimmilta osiltaan Pirkkalan kunnanvaltuutettuja, jotka edustavat suomalaista kuntahallintoa ja mediaa edustaa *Aamulehti*.

Reena Pöyhtäri, Jari Väliverronen & Laura Ahva ovat tutkineet *Media & Viestintä* -lehden (2016/39) vertaisarvioidussa artikkelissa ”*Suomalaisen journalistin itseymmärrys muutosten keskellä*” kuinka suomalainen journalisti on joutunut sopeutumaan suomalaisen journalismin kiihtyvään murrokseen. He kiinnittävät huomiota, että vapautunut säätely, internet ja koventunut kilpailu mediatalojen välillä ovat heikentäneet 2000-luvulla journalistien asemaa Suomessa. He kuitenkin toteavat, että suomalaiset journalistit pitävät lujasti kiinni ammattikuntansa ihanteista eli autonomisuudesta, objektiivisuudesta ja toimintana julkisena palvelijana, vaikka ne olisivatkin ristiriidassa taloudellisten tekijöiden kanssa. Artikkelista saa kuvan siitä, että suomalainen journalismi on muospaineiden alaisena, mutta journalismin toimihenkilöt eli toimittajat pyrkivät pääsääntöisesti kirjoittamaan asioista objektiivisesti yleisölle.

Suomalaista pormestarimallia käsitellään laaja-alaisesti Tampereen yliopiston kunnallisoikeuden emeritusprofessori Aimo Ryynäsen teoksissa *Kuntauudistus ja itsehallinto* (UNIpress 2008) ja *Pormestari* (UNIpress 2010). Ryynänen itse epäilee, että hän on

kirjoittanut eniten kunnanjohtamisesta Suomessa. Hän jopa hankkiutui aiheesta eroon välillä, sillä hän ei halunnut tulla leimatuksi vain yhden asian ihmiseksi.¹¹ Ryytäsen teokset käsittelevät kuntien itsehallintoa ja poliittisia uudistuksia. Lisäksi Ryytäsen teoksista saa selvän kuvan pormestarin toimenkuvasta ja mitä eri vaihtoehtoja on olemassa pormestarimallille. Etenkin suora vaali pormestarin valinnaksi osoittautui yhdeksi isommaksi aiheeksi *Aamulehdessä* olevista kirjoituksissa ja tähän Ryytäsen teos *Pormestari* tarjoaa avartavaa näkökulmaa.

Pirkkalan pormestarimallia on tutkittu osana suomalaista pormestarimallia kolmessa eri pro gradu -tutkielmissa. Riikka Liljeroosin *Pormestarimalli ja politiikan rajapinnassa* pro gradu -tutkielma (Tampereen yliopisto 2018) käsittelee vallan kontekstista, kuinka pormestarimalli koettiin viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden välisissä valtasuhteissa ja mikä merkitys pormestarilla oli tässä valtasuhteen muutoksessa. Laura Korkeilan pro gradu -tutkielma *Pormestarimalli ja tilivelvollisuus* (Vaasan yliopisto 2017) käsittelee tapaustutkimuksena Pirkkalan ja Tampereen pormestarimalleja ja niissä keskiössä olevan pormestarin tehtävän luonnetta ja tilivelvollisuutta. Riikka Moilasen pro gradu -tutkielma *Pormestarille tietä antakaa* (Lapin yliopisto 2019) tutkii kuinka politiikan ja hallinnon välinen suhde toteutuu käytännössä pormestarimalleissa Tampereen, Pirkkalan, Helsingin ja Puolankan kunnissa. Tutkielmassa esitetyistä pro gradu -tutkielmissa toistuu pormestarimallin pormestarin keskeisyys. Lisäksi pormestari nähdään vaikuttavana auktoriteettina, joka lisää kansainvaltaa kuntahallinnossa, koska pormestari on vastuussa kunnallisvaaleissa valituille kunnanvaltuuston jäsenille ja täten hänen toimillaan on kuntalaisten mandaatti. Tosin pormestarimalli tuo mukanaan jännitettä politiikan ja hallinnon välille. Pro gradu -tutkielmien pohjalta voidaan sanoa, että pormestari toimii pormestarin henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella.

1.4. Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymykset ovat seuraavanlaiset:

- 1) Millaista keskustelua käytiin *Aamulehden* 2009-2010 kirjoituksissa Pirkkalan pormestarimallista ja keitä keskusteluun osallistujat olivat?
- 2) Kuinka *Aamulehti* otti kantaa Pirkkalan pormestarimalliin?

---

¹¹ Ryytänen 2010, s. 8.

3) Millaiselta tapahtumat näyttäytyivät *Aamulehden* lukijoille?

Tutkielman tavoitteena on selvittää, minkälaista keskustelua käytiin ja kenen toimesta maakuntalehti *Aamulehdessä* Pirkkalan pormestarimallista Antero Saksalan luottamuskaudella 2009-2010 ja kuinka se näyttäytyi *Aamulehden* lukijalle. Lisäksi tutkielmassa pyritään selvittämään, millainen rooli *Aamulehdelle* muodostui pormestarin erottamisen aikana.

2. Pirkkalan pormestarimallin ensiaskeleet

Ensimmäisessä käsittelyluvussa käydään lävitse otanta vuodelta 2009. Kyseinen ajanjakso sisältää 11 *Aamulehden* uutisartikkelia, kaksi kolumnia ja yhden pääkirjoituksen. Tämän ajanjakson kirjoitukset eivät muodosta selvää yhtenäistä kokonaisuutta, mikä selittynee kirjoitusten hajanaisuudella valitulla ajanjaksolla. Tutkimuksen kannalta on kuitenkin tärkeää käydä tämä aikajakso lävitse, sillä se antaa kontekstin kaksi kuukautta kestäneeseen pormestari Saksalan erottamisprosessiin.

2.1. Rehtorista nousevaksi poliittiseksi johtajaksi

Ensimmäinen kriteereitä täyttävä otanta *Aamulehdestä* Pirkkalan pormestarimallista löytyy 21.1.2009 *Aamulehden* ”Tampere & naapurit” vakio osiosta, jossa käsitellään Tampereen ja sen lähiseudun naapurikuntien tapahtumia. Artikkelissa luodaan lukijalle kuvaa siitä, millainen henkilö on valittu Tampereen naapurikunnan Pirkkalan uudeksi pormestariksi 19.1.2009. Kyseessä on Pirkkalan kunnan yläasteen rehtori ja kunnanvaltuutettu Antero Saksala, kokoomuspuolueen hallituksen jäsen ja tuleva Pirkanmaan maakuntahallituksen puheenjohtaja. Artikkelisi sisältää myös tietolaatikon, joka kertoo lukijalle perustiedot hänestä ja sen alapuolella osio, jossa Saksala jatkaa toimittajan esittämiä lauseita: ”*Pirkkalan pormestarina...haluan rakentaa myös kaupunkiseudun yhteistyötä*”, ”*Salainen paheeni on...varmaan karkit.*” ja niin edelleen.¹² Artikkelisi luo siis kuvaa lukijalleen ihmisläheisestä johtajasta.

Pormestarijärjestelmän uutuuden takia, Pirkkalan kunta päätti avata kotisivuilleensa pormestarisivut, jonne kuntalaiset voisivat jättää kysymyksiä pormestarille. Lisäksi

---

¹² *Aamulehti* 21.1.2009 A10 ”*Meidän REKSP*”

suunnitteilla oli järjestää kuukausittain palautetapahtuma, jossa pormestari vastaisi henkilökohtaisesti kuntalaisten esittämiin kysymyksiin.¹³ Tavoitteena oli siis tuoda pormestari tutuksi kuntalaisille. *Aamulehden* toimittaja kysyy 18.2.2009 ilmestyneessä haastattelussa Pirkkalan kunnan johdon sihteeriltä miksi tapahtumaan tuli varata puheenvuoro etukäteen ja kuinka vilkasta ilmoittautuminen oli. Johdon sihteeri vastasi, että varaukset tuli tehdä, jotta pormestari pystyisi varautumaan haastaviin kysymyksiin ja ilmoittautuneita tapaamiseen on ollut kolme henkilöä.¹⁴ Vähäisen osallistumisen perusteella voitaisiin sanoa, ettei pormestari herättänyt kuntalaisissa mielenkiintoa. Lisäksi tulee pohtia sitä, miksi helposti lähestyttävän kuvan antava pormestari haluaa tietää etukäteen mistä aiheesta hänelle tullaan esittämään kysymyksiä.

Aamulehden haastattelussa kerrotaan, että pormestari Saksala äänestettiin Pirkanmaan liiton maakuntahallituksen puheenjohtajaksi.¹⁵ Hän pitää haastattelussa tärkeänä Pirkanmaalla tulevaisuudessa olevia isoja kaavoitushankkeita logistiikkakeskuksen sijaintipaikkaa, Pirkkalan oikoradan sijaintia ja Pirkanmaan jätevesipuhdistamon. Hän toteaaakin, ettei niitä kaikkia tulisi sijoittaa Pirkkalaan. Hän myös korostaa yhteistyön tärkeyttä Tampereen ja sen naapurikuntien välillä ja hän näkee, että hallituksen kaavailemat pakkoliitokset eivät ole tarpeen.¹⁶ Pormestari Saksala ilmaisee kantansa suuriin maakuntaprojekteihin, mutta häntä tullaan syyttämään myöhemmin, ettei hän ole ottanut kantaa maakuntaprojekteihin.

2.2. Väistyvän kunnanjohtajan mietteitä

Aamulehti haastatteli väistyvää kunnanjohtajaa tämän viimeisenä työpäivänä. Pirkkalan kunnan pitkäaikainen kunnanjohtaja (1995-2009) sosiaalidemokraatti Risto Koivisto kehottaa tulevaa pormestaria Saksalaa jatkamaan sujuvaa yhteistyötä kunnanvaltuustossa. Koivisto nostaa Pirkkalan tulevaisuuden haasteiksi suuret velat varsinkin näin laman aikaan, mutta näkee ratkaisun tähän piilevän Pirkkalan kunnan erilaisista suurista maaomistusalueista, jotka on varattu teollisuudelle ja liiketoiminnalle. Lisäksi hän pitää erittäin tärkeänä Toivion alueelle mahdollista tulevaa logistiikkakeskusta Pirkkalan kunnan taloudelle. Koivisto korostaa yhteistyön jatkamista Tampereen kanssa, jota hän vertaa paasikivimäisesti asiaan, jonka olemassaolo on vain hyväksyttävä. Hänen mukaansa yhteistyötä on korostettava

---

¹³ *Aamulehti* 3.2.2009 A08 ”Pormestari Saksala avaa palautekanavan”

¹⁴ *Aamulehti* 18.2.2009 A08 ”Kuinka moni haluaa tavata pormestarin?”

¹⁵ Pirkanmaa liitto on maakunta liitto ja se vastaa alueellisen kehityksen pitkän aikavälin suuntaviivoista. Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoista 7/2014 § 17

¹⁶ *Aamulehti* 15.5.2009 A04 ”He johtavat Pirkanmaan 2010-luvulle”

etenkin suurissa maakuntahankkeissa kuten jätevesipuhdistamo ja logistiikkakeskus.¹⁷ Koiviston haastattelu antaa lukijalle kuvan siitä, että Pirkkalan kunnalla on laman aikaan suuria haasteita edessä, kasvava velkataakka ja suuria rakennushankkeita. Näihin ratkaisut hän näkee yhteistyössä vieruskuntien kanssa.

Koivisto kirjoittaa *Aamulehden* sunnuntaivieras-kolumniosiossa mietteitään uudesta pormestarijärjestelmästä Pirkkalassa ja Tampereella. Hän pitää pormestarijärjestelmää tarpeellisena, sillä sen avulla tuodaan kasvot poliittiselle päätämiselle kuntien hallinnossa ja tämän seurauksena paljastetaan piilossa rehottavaa kaappipolitiikkaa. Koivisto toteaa myös pormestarijärjestelmän haavoittuvuuden johtuen sen tuntemattomuudesta ja varoittaa, että piilossa olevat tahot haluavat käyttää tätä tuntemattomuutta hyväkseen kaataakseen pormestarijärjestelmän, joka on mahdollisesti uhkana heidän asemilleen.¹⁸ Koivisto viittaa luultavimmin rehottavalla kaappipolitiikalla korruptioon kunnallishallinnossa. EU:n teettämässä korruptiotorjuntatutkimuksessa 2014 todetaan, että Suomessa korruptiota ei pidetä vakavana uhkana. Lisäksi tutkimuksessa todetaan, että suomalaista korruptiota koskevissa tutkimuksissa yleisin korruption muoto on niin sanotut ”hyvä veli -verkostot”, jotka Suomen oikeusministeriö luokitteli 2009 vuodelta olevassa raportissa suhteiksi, joissa hallinnon edustajat vaihtavat palveluksia elinkeinoelämän edustajien kanssa epävirallisten yhteyksien välityksellä.¹⁹

2.3. Kuntaministerin ehdotukset eivät herätä innostusta

Valtiovarainministerin työryhmän mietinnössä vuoden 2009 keväällä todettiin, että pormestarihallintaa suunniteltaisiin mahdolliseksi vaihtoehdoksi kunnallisvaalien rinnalle, jossa kuntalaiset voisivat äänestää myös pormestaria. Tämä kasvattaisi heidän mukaansa mahdollisesti äänestysaktiivisuutta. Pormestarihallintaa he katsovat sopivan parhaimmin isoihin kaupunkeihin, mutta myös pieniin kuntiin, jossa yhdellä puolueella on selkeä enemmistö kunnanvaltuustossa.²⁰ Pirkkalassa vuoden 2008 kuntavaaleissa kokoomus nousi suurimmaksi puolueeksi 16 paikalla 43 mahdollisesta paikasta eli kokoomuksella oli 35% osuus kokoomuslaisen pormestari Saksalan tukena.²¹ Tämä tarkoittaa sitä, että pienessä kunnassa ei toteutunut valtiovarainministeriön työryhmän visio siitä, että pienessä kunnassa, jossa on

---

¹⁷ *Aamulehti* 30.1.2009 A10 ”Risto Koivistoa pyydettiin turhaan eurovaaleihin”

¹⁸ Risto Koivisto entinen Pirkkalan kunnanjohtaja *Aamulehti* 22.2.2009 A02 kolumni ”Politiikka ulos kaapista!”

¹⁹ EU (2014) *korruptiotorjuntaohjelmakertomus* liite SUOMI 2014, s. 2, 7.

²⁰ *Aamulehti* 30.4.2009 A05 ”Pormestarihallintaa haluttaisiin testata”

²¹ Yle.fi 2008 vaalitulokset Pirkkala

pormestarimalli, niin pormestarilla olisi takanaan vahva poliittinen enemmistö.²² Ilman vahvaa enemmistöä ei pystytä varmistamaan päätöksenteon sujuvuutta, koska opposition enemmistö voi kaataa päätökset.

Syksyllä 2009 keskustalainen kuntaministeri Mari Kiviniemi ehdotti, että kaksi erilaista kuntaa osallistuisi valtionvarainministeriön keväällä nostamaan ajatukseen, että kuntavaalien rinnalla pidettäisiin pormestarivaalit, joissa kuntalaiset äänestäisivät suoraan pormestaria. Ehdotus ei herättänyt kiinnostusta kuntien keskuudessa, sillä vain yksi 2500 asukkaan Kesälahti Pohjois-Karjalasta ilmoitti olevansa kiinnostunut ehdotuksesta. Lisäksi Suomen ainoat pormestarijohtoiset alueet Tampere ja Pirkkala eivät ole olleet innostuneita ehdotuksesta, koska ne halusivat pitää pormestarinvalinnan valtuuston käsissä.²³ Pirkkalan kunnan lausunnossa pormestarimallista valtiovarainministeriölle todetaan, ettei kunnassa ole keskusteltu suoraan kansanvaalien pitämisestä ja todetaan, että mahdolliset lakimuutokset asiaan tulee olla sallivia pakottavien keinojen sijaan.²⁴ *Aamulehti* otti kantaa kuntaministeri Kiviniemen ajamaan pormestari suoravaaleihin pääkirjoituksella 21.10.2009 otsikolla: ”Pormestari kansan äänillä”.

*Nyt Tampereen ja Pirkkalan sekä muiden pormestarimallista kiinnostuneiden kuntien kannattaisi ottaa kiinni kuntaministeri Mari Kiviniemen toiveesta, että ainakin pari erityyppistä kuntaa ilmoittautuisi halukkaaksi kokeilemaan suoraan pormestarivaalia. ”... ” Pormestarin valinta suoralla kansainvaalilla olisi luontevaa demokratian laajenemista. Henkilövalinnat ovat yleensä helpommin ymmärrettäviä kuin esimerkiksi monimutkaiset asiakokonaisuudet, joissa äänestäjien voi olla vaikea hahmottaa eri vaihtoehtojen kaikkia seuraamuksia. Tähän mennessä kuntien kiinnostus tarttua kokeilutarjoukseen on ollut vähäistä. Kokeilussa pitää olla niin paljon väljyyttä, että kuntien erilaiset tarpeet sopivat sen sisään.*²⁵

Aamulehden kannan mukaan kuntien kannattaisi ottaa vastaan Ministeri Kiviniemen tarjous, koska tämä edistäisi demokratian eli kansainvallan etenemistä Suomessa ja selkeyttäisi äänestystuloksien seuraamuksia äänestäjille. *Aamulehden* kanta on kuitenkin samanlainen kuin Pirkkalan antama lausunto ministeriölle eli kokeilun tulee olla salliva pakottavan sijaan. Tampereen yliopiston hallintotieteiden emeritus professori Ryynäsen mukaan suorat vaalit pormestarin valitsemiseksi tulisi olla pormestarijärjestelmän etätavoite, sillä valtuuston valitsema pormestari on ensinnä sidoksissa häntä valinneiden poliittisten puolueiden

---

²² *Aamulehden* aineistosta selviää myöhemmin, että Pirkkalassa kokoomuksen vaalivoiton vastapainoksi muut puolueet perustivat Ryhmä 27, jolla oli valtuuston enemmistö.

²³ *Aamulehti* 20.9.2009 A08 ”Ministeri haluaa kaksi kuntaa suoraan pormestarinvaaliin”

²⁴ *Aamulehti* 30.9.2009 A08 ”Pormestarimallista lausunto ministeriölle”

²⁵ *Aamulehti* 21.10.2009 A02 pääkirjoitus ”Pormestari kansan äänillä”

valtuutettujen intresseihin. Hän näkeekin, että suorilla vaaleilla saataisiin vastapaino poliittisten puolueiden vallantavoitteluille.²⁶

2.4. Yhteistyö etunäyttämöllä, myrskypilviä horisontissa

Aamulehti teki katsauksen Pirkkalan pormestarimallista teettämällä kyselyn Pirkkalan kunnanvaltuutetuille sähköpostitse ja vastauksia saatiin 41 valtuutetulta 43:sta valtuutetusta. Heistä 61 % katsoi pormestarimallista olleen hyötyä Pirkkalalle, 29,3 % ei osannut sanoa mielipidettään ja 9,7 % mielestä ei ollut hyötyä. Pormestari Saksala hehkuttaa artikkelissa poliittisen yhteistyön lisääntymistä eri toimijoiden kesken kunnallishallinnossa ja pitää tärkeimpänä asiana syksyllä tulevaa Pirkkalan kunnan taloussesitystä. Lisäksi tätä tukevat useat lainaukset kunnanvaltuutetuilta, jotka kertovat poliittisen yhteistyön lisääntymisen ja kuntalaisten äänen tuleminen paremmin päätöksentekoon. Soraäänenä vasemmistolainen valtuutettu valittaa vallan keskittymisen entisestään pienemmälle porukalle (pormestari ja kuntaneuvokset).²⁷ Puolen vuoden jälkeen ei ollut vielä havaittavissa tulehtuneita välejä valtuutettujen antaman palautteen perusteella pormestarijärjestelmästä, muuta kuin yhden vasemmistolaisen valtuutetun valituksista vallan keskittymisestä. Tosin lähes kolmannes valtuutetuista ei osannut ottaa kantaa, joka luultavammin johtuu siitä, että tässä kohtaa pormestarijärjestelmä oli ollut vasta puolivuotta kokeilussa.

2009 vuoden loppupuolella Pirkkalan päättäjät riitelivät pormestari Saksalan taloussesityksestä, joka ei käynyt muille ei-kokoomuslaisille puolueille kunnanvaltuustossa ja siihen tehtiinkin muutoksia Pirkkalan kunnanvaltuuston enemmistön voimin. Suurinta eripuraa valtuustossa aiheutti Pirkkalan kunnan terveyskeskuksen suunnitellut päivystysmaksut, jonka tarkoituksena olisi ollut hillitä kasvavia sosiaalialan kustannuksia kokoomuslaisen valtuutetun mukaan. Etenkin sosiaalidemokraatit pitivät aloitetta epäoikeudenmukaisena ja turhana.²⁸ Pirkkalan uutisoinnista vastaava *Aamulehden* toimittaja Manninen julkaisi heti seuraavana päivänä *Aamulehdessä* kolumnin otsikolla: ”*Mitä tapahtui Pirkkalassa?*”. Hän kysyy, että kertooko riitaisa taloussesitys vääntö, siitä että onko Pirkkalan kunnan päättäjien esittämä yhteistyörintama ollut pelkkää savuverhoa, sillä Pirkkalan isoin puolue kokoomus riiteli taloussesityksestä etenkin sosiaalidemokraattien ja vihreiden kanssa, jotka ovat Pirkkalan kunnan toiseksi suurimmat puolueet kokoomuksen jälkeen. Mannisen

---

²⁶ Ryynänen 2010, s. 150.

²⁷ *Aamulehti* 9.7.2009 A08 ”Pormestari suunnittelee uutta kannustejärjestelmää”

²⁸ *Aamulehti* 17.11.2009 A09 ”Pirkkalan päättäjät tyrmäsivät taas päivystysmaksut”

mukaan kokoomuslaiset olivat erittäin tuottuneita siitä, että muut puolueet yhteisvoimin menivät muuttamaan kokoomuslaisen pormestarin talousesityslistaa toisenlaiseksi. Hän taustoittaa, että Pirkkalassa kokoomus otti suuren vaalivoiton viime kunnallisvaaleissa, mutta vastavoimana muut puolueet perustivat Ryhmä 27:n, jolla oli enemmistö kunnanvaltuustossa, joka lopulta käyttää ylintä päätösvaltaa Pirkkalan kunnan sisällä. Lopuksi Manninen toivoo yhteistyön jatkuvan ryhmien välillä, sillä riitely ei ole hyväksi kenellekään.²⁹ Mannisen pelot osoittautuivat todeksi paria kuukautta myöhemmin, kun Saksalan erottamiskampanja alkoi 2010 vuoden helmikuussa. Hänen kolumninsa on ensimmäinen osuma otannassa aiheesta, jossa on suoria viitteitä erottamisprosessiin.

Aamulehti kysyi Pirkkalan kunnan johdolta (kokoomuslainen pormestari Antero Saksala, sosiaalidemokraattien kuntaneuvos Helena Rissanen ja vihreiden kuntaneuvos Kari Talasmäki) reflektointia pormestarin ensimmäisestä vuodesta. Kouluarvosanana pormestari Saksala ja kuntaneuvos Talasmäki antoivat arvosanaksi 8, kun taas kuntaneuvos Rissanen antoi arvosanaksi 7-. He toteavat pormestarin osoittautuneen toimivaksi ja heidän mukaansa se on lisännyt kuntalaisten tietoutta päätöksenteosta, mutta myöntävät ettei kaikessa olla onnistuttu. Rissanen korostaa, että yhteistyötä tulisi lisätä entisestään. Haastattelussa esitetään myös Ryhmä 27 ja kokoomuslaisten vastakkainasettelu.³⁰ Tässä kohtaa on ilmeistä, että kaikki ei ole ihan kohdillaan kunnassa, sillä valtuustossa on havaittavissa kahta jakoisuutta eli kokoomuksen ja Ryhmä 27 vastakkainasettelu. Lisäksi yksi kuntaneuvoksista ei ole tyytyväinen yhteistyöhön, jota voitaisiin pitää yhtenä tärkeimpänä pormestarin tehtävänä.

3. Pormestarin erottamisprosessi helmikuu 2010

Suoritetussa otannassa on selvä piikki määrissä 2010 helmikuusta alkaen. Helmikuussa pormestarin erottamisesta kertovia otantoja oli 2 kansilehteä, pääkirjoituksia 4, uutisartikkeleja 14, mielipidekirjoituksia 15 ja pilapiirroksia 2. Pirkkalan pormestarin synty suurempi diskurssi Aamulehden viestinnässä ja huomion arvoista on, että Pirkkalan pormestarin kertovat asiat siirtyvät Tampere ja naapuri osiota, Aamulehden kotimaa uutiset osioon eli uutisointi pienen naapuri kunnan pormestarin on noussut yli kansallisen uutiskynnyksen, johtuen siitä että asialla saattaa olla suuria vaikutuksia uuteen

---

²⁹ Jukka Manninen toimittaja *Aamulehti* 18.11.2009 A09 kolumni ”Mitä tapahtui Pirkkalassa?”

³⁰ *Aamulehti* 27.12.2009 A10 ”Pirkkalan ensimmäiselle pormestari vuodelle tuli kouluarvosanojen keskiarvoksi 7,6”

kunnanjohtamis tapaan koko maan mittakaavassa. Jokaista mielipidekirjoitusta ei tulla avaamaan tutkielmassa, mutta suurimmalta osaltaan ne sisältävät Pirkkalan valtuutettujen kannanottoja Aamulehden mielipidekirjoitus osiossa. Etenkin kokoomuslaiset valtuutetut tuomitsevat erottamisprosessin olevan ilman substanssia ja vaativat tapauksen lopettamista ja näihin erotusta ajavat valtuutetut vastaavat hyökkäävästi. Muut kirjoitukset sisältävät ajatuksia pirkkalaisten ylimielisyydestä tai mielteitä pormestarimallin tulevaisuudesta.

3.1. Saako Pirkkalan pormestari POTKUT?

Aamulehti otsikoi 6.2.2010 kannessaan näyttävästi kysyen: ”Saako Pirkkalan pormestari POTKUT?”³¹ *Aamulehti* haluaa selvästi ilmaista lukijalle, että kyseessä on iso asia mitä korostaa sanan potkut kirjoittaminen isoilla kirjaimilla. Pormestari Saksala sai ennen hiihtolomalle lähtöä kirjeen työpöydälleen 29.1.2010, jossa Ryhmä 27 vaatii hänen vapaaehtoista eroaan viikon varoitusajalla ennen kuin siirryttäisiin toimiin, jotka johtaisivat erottamiseen. Syyksi he esittävät, ettei pormestari Saksala enää nauti valtuuston luottamusta, mutta he eivät esitä esimerkkejä missä asioissa pormestari olisi epäonnistunut. Pormestari Saksala kertoo, ettei tiedä mistä erottamishaluista edes on kysymys ja ei tule eroamaan vapaaehtoisesti.³² Erottajat siis antavat mahdollisuuden Saksalalle säilyttää maineensa, jos hän eroaa itse. Tampereen yliopiston hallintotieteiden professori Risto Harisalo toteaa *Aamulehdelle*, että tässä astutaan äänestäjien varpaille. Hänen mukaansa erottajilla kuitenkin mahdollisuus toimia näin, sillä lain mukaan pormestarin erottamiseen tarvitaan vain yksinkertainen enemmistö kunnanvaltuustossa. Harisalon mukaan kuntavaaleissa tehtiin herrasmiessopimus, jonka mukaan pormestari tulisi suurimmasta puolueesta kuntavaaleissa Pirkkalassa. Hän pitää myös tapausta valitettavana, sillä se tahraa alkutekijöissä olevan pormestarimallin suosiota.³³ *Aamulehti* esittää asiantuntijan mielipiteen ja Harisaloa voi pitää asiantuntijana, sillä pormestarin erottaminen kuuluu hallintotieteisiin ja Harisalo on tämän alan professori suomalaisessa yliopistossa.

Aamulehden kansilehdissä oli toistamiseen Pirkkalan pormestari-erottamisesta 7.2.2010: *Pirkkalan pormestarin erottajat vastaavat: Emme astu äänestäjien varpaille!*³⁴ Otsikon taustalla on *Aamulehden* tarkoitus dramatisoida asiaa ja myös valtuutettujen huoli siitä, että

---

³¹ *Aamulehti* 6.2.2010 kansilehti

³² *Aamulehti* 6.2.2010 A04 ”Pormestarin eroa vaativat eivät aio neuvotella”

³³ *Aamulehti* 6.2.2010 A04 ”Professori: nyt astutaan äänestäjien varpaille”

³⁴ *Aamulehti* 7.2.2010 kansilehti

äänestäjät saatavat nähdä heidät huonossa valossa mikä voisi johtaa huonoon vaalitulokseen seuraavissa vaaleissa. *Aamulehti* otti seuraavanlaisesti kantaa julkisuuteen nousseessa pormestarikeskustelussa pääkirjoituksella ”*Huonoa mainosta*”:

”...” *Tampereella venkoillaan suoran vaalin kanssa, ja Pirkkalassa on meneillään hanke kaataa istuva pormestari. Demokratiaan kuuluu, että pormestari on vastuussa tekemisistään kuntalaisille ja valtuustolle. Jos vaalivoiton kautta valituksi tullutta johtajaa aletaan vaihtaa kesken kauden, pitää perusteluna olla jotain muuta kuin yleinen epäluottamus. Ja jos epäluottamusta on olemassa Pirkkalassa, sille olisi luullut löytyvät julkilausuttuja perusteluja jo kuukausia sitten. Pormestarihallinnon piti olla pirkanmaalainen vientituote muihin maakuntiin ja kaupunkeihin. Jos tuloksena uudesta hallintotavasta on vain riitoja ja poliittista puukotuspeliä, menee vientiartikkelilta markkina-arvo ennen aikojaan. Esimerkiksi Vantaalla on ollut orastavaa pormestari mielenkiintoa. Saa, nähdä, onko sitä enää uusimpien pirkanmaalaisien näyttöjen jälkeen.*³⁵

Aamulehden virallisen kannan mukaan pirkanmaalaiset paikallispoliitikot tekevät pormestariin liittyvillään päätöksillä huonoa imagoa koko Pirkanmaalle. *Aamulehden* mukaan paikallispolitiikkojen ei pitäisi myöskään kävellä kansan äänestystuloksen yli heikoin argumentein eli *Aamulehti* kyseenalaistaa paikallispolitiikkojen päätökset. *Aamulehden* asenteesta närkästynyt pirkkalainen keskustalainen valtuutettu syytti 12.2.2010 *Aamulehden* mielipidepalstalla median yrityksestä asettua kunnanvaltuuston tilalle päättämään valtuustolle kuuluvista asioista. Lisäksi hän syyttää mediaa hiljenemisestä pormestari Saksalaan kohdistuvien syytösten julkaisemisessa.³⁶ Mediaa pidetään yleisesti neljäntenä valtionmahtina, niin sanottuna vallan vahtikoirona. Tässä tapauksessa päätösvallan edustaja (keskustalainen valtuutettu) syyttää mediaa (*Aamulehteä*) yrityksestä tehdä päätöksiä, jotka eivät kuulu sille. Median valta perustuu siihen, että se saa suuren yleisön huomion kiinnittymään johonkin tiettyyn asiaan. Pelkkä huomion antaminen ei riitä, vaan tulee ottaa huomioon missä valossa huomio annetaan. Varsinkin päättäjille tämä on kiusallista, sillä heidän valtansa perustuu lopulta yleisön tyytyväisyyteen.³⁷

Pormestari paikasta Saksalan kanssa kisannut sosiaalidemokraatti ja kuntaneuvos Helena Rissanen ei vielä ollut pohtinut olisiko hänestä Saksalan seuraajaksi. Hän korostaa, että pormestarin on nautittava valtuuston enemmistön luottamusta ja sanoo pormestari Saksalan menettäneen sen, koska hän ei ole ollut yhteistyökykyinen muiden puolueiden kanssa lukuisista keskusteluyrityksistä huolimatta. Lisäksi hän toteaa, ettei professori Harisalon

---

³⁵ *Aamulehti* 7.2.2010 A02 pääkirjoitus ”*Huonoa mainosta*”

³⁶ Pirkkalainen keskustalainen kunnanvaltuutettu Raili Naskali *Aamulehti* 12.2.2010 B16 mielipidekirjoitus ”*Kuka kertoo muunneltua totuutta?*”

³⁷ Kunelius, Noppari ja Reunanen 2009, s. 459.

esittämät väitteet ole totta, koska mitään sopimusta ei ollut asiaan liittyen tehty 2008 vuoden kuntavaaleissa.³⁸ Kolumnisti Matti Mörttinen kuitenkin nostaa esiin, että hän tuntee monia, jotka äänestivät Saksalaa kuntavaaleissa, koska yleisellä tasolla oli puhuttu, että kuntavaaleissa äänestäisiin myös pormestaria. Hän tukee väitettään nostamalla esiin, että Saksala keräämä äänimäärä 569 oli suurin äänisaalis Pirkkalassa viime kuntavaaleissa.³⁹ Eroavassa diskurssissa on pohjimmiltaan kyse äänestäjien mandaatin tulkitsemisesta. Rissaselle olisi näyttäytynyt todella huonolta, jos tällainen sopimus olisi tehty, koska silloin hän näyttäisi henkilöltä, joka ei kunnioita äänestäjien vaalimandaattia. Tämän vuoksi hänelle onkin luontevaa kiistää tällaisen sopimuksen olemassaolo, jottei hän itse joudu epäsuotuisaan valoon äänestäjien silmissä. Vastauksen tähän kysymykseen saisi tutkimalla Pirkkalan paikallislehden *Pirkkalaisen* numeroita 2008 kunnallisvaalien aikaan.

Pirkkalan kunnan valtuustossa erottajat esittävät, että pormestari Saksala on toiminut itsevaltiain ottein ja ei ole ollut enää neuvotteluvaraa, sillä siihen ei ole vastattu ympäri vuoden. Kokoomuslaiset esittävät pormestarihallinnon olevan uusi ja ihmettelevät miksi asiasta ei voisi neuvotella.⁴⁰ Pormestari Saksala toteaa tapauksen muistuttavan vallankaappausta ja syyttää erottajia epädemokraattisesta toimintavavasta. Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja toteaa, että syynä on kokoomusvastainen Ryhmä 27 kasvava vallanhalu ja hän kuvailee heitä häijyiksi ja häikäilemättömiksi.⁴¹ Tässä kohtaa Aamulehden lukijoille on selvää, että pormestari skandaalissa on kaksi vastakkaista osapuolta, Ryhmä 27, jota johtaa sosiaalidemokraattien kuntaneuvos Helena Rissanen ja pormestari Antero Saksala kokoomuslaisine tukijoineen. Pohjimmiltaan kyse on vallan taistelusta eri poliittisten puolueiden välillä.

Pirkkalan pormestarin erottamisprosessi alkoi virallisesti 8.2.2010, kun pormestari Saksala ilmoitti, ettei aio erota oma-aloitteisesti ja erottamista ajavat valtuutetut (Ryhmä 27) siirtyivät valmistelemaan viisihenkiä väliaikaisen valiokunnan perustamista, jonka tehtävänä tulisi olemaan pormestari Saksalaa koskevan luottamusäänestyksen valmistelemine. Erotuksen kärkinimet kuntaneuvokset sosiaalidemokraattien Rissanen ja vihreiden Talasmäki toistavat luottamuksen puutteen ja lisäävät, että pormestari Saksala ei ota huomioon kuntalaisten etua,

---

³⁸ Aamulehti 7.2.2010 A04 ”Rissanen ei ole vielä pohtinut pormestarin pestiä”

³⁹ Matti Mörttinen Aamulehti 10.2.2010 A02 kolumni ”Pirkkalan lapset ovat päättäjiä fiksumpia”

⁴⁰ Aamulehti 7.2.2010 A04 ”Valtuutetut: yhteistyö on ollut huonoa koko vuoden”

⁴¹ Aamulehti 7.2.2010 A04 ””Häijyt ja häikäilemättömät” voivat iskeä Pirkkalassa jo 15. helmikuuta”

ei ota kantaa suuriin projekteihin maakunta-alueella⁴², johtaa itsevaltiain ottein pelolla kunnan henkilöstöä ja häneltä puuttuu kokonaiskuva työtoimenkuvastaan. Aamulehden toimittajat nostavat valokeilaan syksyllä olleet riitaisat talousneuvottelut ja miettivät ovatko ne mahdollisesti osasyynä erovaatimuksille. Lisäksi he spekuloiivat mahdollisen tuolileikin alkamista valtuutettujen välillä, jos Saksala erotetaan pormestaritehtävästä.⁴³ Pormestari Saksala kiistää väitteen, että hän johtaisi pelolla ja haluaisikin henkilöstönsä niiden tulevan esiin, jotka tuntevat näin. Hän tosin myöntää, ettei ihminen ole oman itsensä paras ihmisasiantuntija.⁴⁴ Pynnönen määrittelee pelolla johtamisen esimiesasemassa olevan henkilön väärinkäyttämiseksi alaisiaan kohtaan uhkakuvien avulla päästäkseen tilanteeseen, jossa esimies tai johdettava organisaatio hyötyy alaisensa työpanoksesta.⁴⁵ Pormestari Saksala tietenkin kiistää nämä väitteet, sillä hän on avainasemassa suuressa kunnallisessa organisaatiossa ja *Aamulehti* Pirkanmaan isoimpana maakuntalehtenä saavuttaa suuret yleisöt eli hänellä ei ole varaa näyttäytyä huonossa valossa valtamedian viestinnässä.

Pirkkalan entinen kunnanjohtaja Koivisto suree tapausta, mutta toteaa tapauksen osoittavan pormestarimallin toimivuuden, sillä pormestarimallissa keskeisintä on, että pormestarilla on valtuuston tuki takanaan ja menetettyään sen, hänet on helppo erottaa valtuuston enemmistöllä, kun taas kunnanjohtajan erottamisessa pitäisi olla näyttöä virkamiesaseman väärinkäytöstä.⁴⁶ Aamulehden toimittaja Sari Torvinen nostaa saman aiheen kolumnissaan otsikolla: ”Pormestari on liian helppo erottaa” ja toteaa, että nykyinen pormestarimalli ei sovi Pirkkalan tapaiseen pieneen kuntaan, koska pienet piirit kunnanjohtossa aiheuttavat vallan vinoutumisen. Hän ehdottaakin, että pormestarin erottamiseen tarvittaisiin 2/3 enemmistö.⁴⁷ Ryytänsen mukaan kelvollisen pormestariehdokkaan löytyminen ei ole itsestäänselvyys pienissä kunnissa kuten isommissa kaupungeissa ja tämän vuoksi pitäisikin siirtyä pormestarinvalinnassa suoraan vaaleihin, jotta pormestarin tehtävään saataisiin oikea henkilö.⁴⁸ Otannassa on toistunut 2009 vuoden syyskuussa ministeriön työryhmän mietintö, ettei pormestarimalli sovi pieniin kuntiin, jossa ei ole yhdellä puolueella tarpeeksi vahvaa enemmistöä.

---

⁴² Pormestari Saksala otti kantaa *Aamulehden* mielipidekirjoitus osastolla 27.2.2010 20B otsikolla ”Logistiikka keskukselle sijoittumispaikka”. Oliko hänen tarkoituksensa vähentää häntä kohti olevia syytöksiä?

⁴³ *Aamulehti* 9.2.2010 A04 ”Jos pormestari hyvästellään, niin se saattaa aloittaa laajan tuolileikin”

⁴⁴ *Aamulehti* 10.2.2010 A04 ”Erottajilla on valtuustossa enemmistö”

⁴⁵ Pynnönen 2015, s. 27.

⁴⁶ *Aamulehti* 8.2.2010 A04 ”Pirkkalan entinen johtaja suree tilannetta”

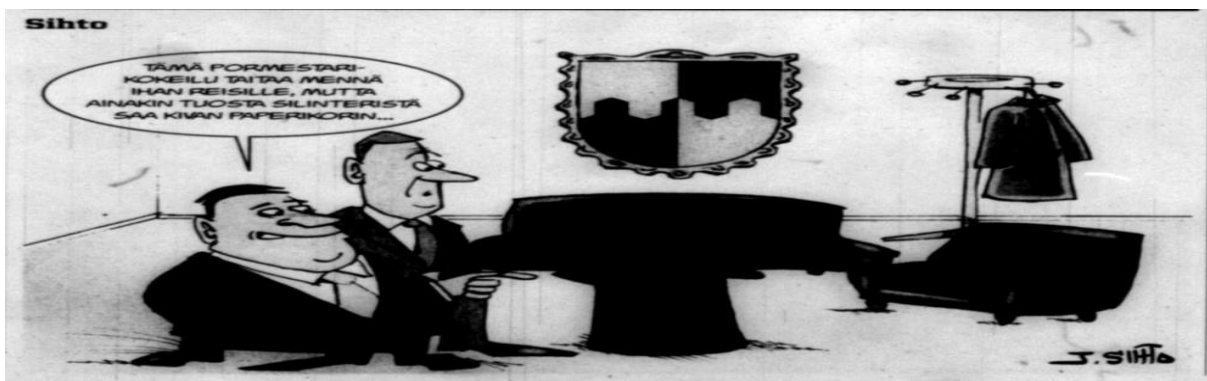
⁴⁷ Sari Torvinen toimittaja *Aamulehti* 8.2.2010 A04 kolumni ”Pormestari on liian helppo erottaa”

⁴⁸ Ryytänsen 2008 s. 62-63

Aamulehti otti jälleen kantaa kiihtyneessä julkisuudessa olevassa pormestarikeskustelussa pääkirjoituksella 9.2.2010 otsikolla: ”Kovaa peliä Pirkkalassa”:

Pirkkalan pormestari ei jättänyt maanantaina eroilmoitustaan. ”...” Vaatimuksessa ei esitetä yhtään yksityiskohtaista syytä. ”...” On hapanta, että eronootissa kaivataan parempaa poliittista kulttuuria ja avoimempaa keskustelua, ja samalla tehdään isoja etikettivihreitä. ”...” Kirjeen ajoitus - pormestarin lomaviikko ”...” On hyvin vaikea ajatella, että täydellinen umpikuja syntyisi vain vuodessa. Se tarkoittaisi voimakkaita ristiriitoja useassa keskeisessä asiassa. Pöytäkirjojen katsoen Pirkkalassa ei sellaisia ole näkynyt. ”...” Pirkkalan menettely rikkoo pahasti suomalaisen sopimuskulttuurin ydintä, ”...” Vaikeitakin sopimuksia on kunnioitettu eikä haettu välittömästi kiertotietä ulos sopimuksesta. Hätäistä erovaatimusta lukiessa syntyy herkästi käsitys, että sen siemen kylvettiin jo sillä hetkellä, kun Saksala valittiin pormestariksi. Pormestarijärjestelmä on erinomainen ajatus, jolla haluttiin lisätä kuntien nokkamiesten poliittista vastuuta ja läpinäkyvyyttä. Idean ydin eivät ole kuitenkaan poliittiset eroallianssit. ”...” Jos Saksala erotetaan, erovaatimuksen 19 riviin voi päättyä koko pormestarihallinnon eteneminen. Tuloksena on vanhan kunnanjohtajajärjestelmän erävoitto. Siksi Pirkkalan tulee miettiä asiaa nyt paljon tarkemmin kuin erovaatimusta laadittaessa. ⁴⁹

Aamulehti toteaa, että Pirkkalan pormestarieroittamiskohu on luultavimmin tarkkaan laskettu erottamiskampanja paikallispolitiikkojen liittoumalta, tosin huonosti toteutettuna. Aamulehti nostaa myös esiin, että tässä rikotaan suomalaista sopimuskulttuuria räikeästi. Isoimmaksi ongelmaksi Aamulehti esittää kuitenkin, että tässä ei ole vaarassa pelkästään paikallisten poliitikkojen uskottavuus, vaan koko Suomea koskevan poliittisen uudistuksen tulevaisuus, jonka toivottiin tuovan esiin poliittista vastuuta ja läpinäkyvyyttä kunnan johtohenkilöille.

Kuva 1. ⁵⁰ Juha Sihton pilapiirros. Aamulehden pilapiirtäjän näkemys erottamisprosessin alkutaipaleesta 10.2.2010. Karikatyyrinen Pirkkalainen paikallispolitiikko valittelee toverilleen pormestarieroittamisen luultavasti epäonnistuvan täydellisesti, mutta toteaa ettei kaikki sentään ole hukassa, nimittäin pormestaria symboloivasta hatusta saa kivan roskakorin asiapapereille.

Suomen hallituksen kuntaministeri Mari Kiviniemi (kesk.) pitää Pirkkalan pormestarin erottamisjupakkaa kunnan sisäisenä asiana ja toivoo asialle pikaista ratkaisua. Lisäksi hän

⁴⁹ Aamulehti 9.2.2010 A02 pääkirjoitus ”Kovaa peliä Pirkkalassa”

⁵⁰ Juha Sihto Aamulehti 10.2.2010 B18

mainitsee, ettei asiasta ole keskusteltu hallitustasolla yhtään. Hän pitää kuitenkin tapahtumaa hyvänä konfliktitestaustilanteena pormestarimallille, mutta muistuttaa ettei pormestarijärjestelmän toimivuutta voida tuomita yhden esimerkin kautta.⁵¹ Pormestarimallilla ei siis ilmeisesti ole ollut suurta prioriteettia hallituksen ohjelmassa, koska se ei nostanut keskustelua hallitustasolla.

3.2. Kansan tahto! Suorat kansanvaalit!

Aamulehti teetti Innolink Research OY:n mielipidekyselyn (katso liite 1. ja 2.), jossa tiedusteltiin 500 pirkkalaiselta puhelimitse pormestarikohusta. *Aamulehti* pitää tutkimusta luotettavana, koska siihen vastasi joka 30 pirkkalainen koko asukasluvusta. Virhemarginaali tutkimukselle oli 4,3 % suuntaansa. *Aamulehti* kutsuu tutkimuksesta saatua materiaalia kansan tahdoksi eli *Aamulehti* esittäytyy demokratian ylimmän auktoriteetin viestintuojana. *Aamulehti* nostaakin, että tutkimuksesta nousee esiin, että kansalaiset haluaisivat Saksalan jatkavan tehtävässään, mutta samankokoinen osuus ei osaa sanoa. Lisäksi Saksalan vastustajat saavat vähän kannatusta pormestarin tehtävän suorittamiseen. Tutkimuksen mukaan yli puolet kansasta haluaisi päättää suoralla kansanäänestyksellä pormestari Saksalan kohtalosta. Myös puolet kansasta tutkimuksen mukaan pitää pormestarin erottamista liian helppona. Vähän alle puolet vastaajista pitää Pirkkalan pormestarimallia epäonnistuneena. Suhosen mukaan mielipidemittausten teettäminen ja julkaiseminen on poliittista journalismia ja niiden poliittinen merkitys on sidonnaista mihin tarkoitukseen ne on luotu.⁵² *Aamulehden* tapauksessa tilannetta voisi pitää poliittisesti merkittävänä, sillä *Aamulehti* pitää tutkimuksesta saatua materiaalia kansan tahtona eli *Aamulehti* katsoo olevansa merkittävä sanansaattaja tai sitten se haluaa vaikuttaa pormestarin erottamisprosessiin jollain tavoitteella. Tällaisia piiloagendoja ei kuitenkaan ole havaittavissa kirjoituksissa, ainoastaan suuri määrä kirjoituksia puhuu tällaisen asian puolesta ja sekin saattaa johtua siitä, että aihe on ylittänyt uutiskynnyksen.

Aamulehti kirjoitti pääkirjoituksessaan myös tutkimuksen tuloksista otsikolla: ”*Muistetaanpa vaalitulos*” ja päätyi seuraavanlaisiin johtopäätöksiin:

”...” *Jos kunnan ylin poliittinen johtaja tosiaan vaihdetaan, kuten näyttää käyvän, niin olisi luottamus systeemiin sentään pyrittävä säilyttämään. Toisin sanoen: jos kaatajat perustelevat erottamista henkilöön menevillä argumenteilla, ei ole olemassa merkittäviä perusteluja vaihtaa*

---

⁵¹ *Aamulehti* 9.2.2010 ”Kiviniemi: Konflikti testaa järjestelmää”

⁵² Suhonen 2010 s. 73-74

*pormestarin paikkaa puolueelta toiselle kesken kauden. Valinnan pohjana on yhä sama syksyn 2008 vaalituloks, koska uusia vaaleja ei voida järjestää.*⁵³

Keskeisenä sanomana *Aamulehti* jatkaa vaalituloksen ja täten kansan edun painottamista. He myös näkevät, että lopputulos erottamisprosessissa on käsin kirjoitettu. Tätä voisi pitää Risto Koiviston nostamana kaappipolitiikan ilmentymänä eli korruptiona.

Vaasan yliopistossa hallintotieteiden tohtori Ari Salminen pitää ajatusta kansanäänestyksestä⁵⁴ outona, sillä kyseessä on vain yhden miehen luottamuksen mittauttaminen. Tampereen yliopiston hallintotieteiden professori Risto Harisalo pitää kansanäänestystä hyvänä ajatuksena, mutta sen käytännöllinen toteuttaminen olisi liian työlästä. Hänen väitteensä korostuu Pirkkalan kansliapäällikön lausunnossa, jossa todetaan, että äänestys tulisi maksamaan Pirkkalan kunnalle 3-5 euroa asukasta kohden eli kohtalaisen suuri ylimääräinen kulu lama-aikana. *Aamulehti* mainitsee, että Pirkkalassa asustaa 15000 asukasta, mutta jättää kuitenkin mainitsematta kuinka suuri osa asukkaista on vaalikelpoisia täten vääristäen lukijan mielikuvaa kansliapäällikön lausunnosta.⁵⁵ Pormestarille Saksalalle perustettiin myös tukiadressi, jossa vaadittiin erottamisprosessiin lopettamista. Lopullinen allekirjoittaneiden määrä tukiadressiin oli 750, joista Pirkkalaisia oli 558 eli melkein sama määrä minkä hän sai kunnallisvaaleissa vuonna 2008.⁵⁶ Tukiadressien vaikutuksista voi olla montaa eri mieltä, mutta yleisesti niiden tarkoitus on näyttää vastapuolelle, millainen tuki ihmisillä on asialle. Pirkkalan entinen kunnanjohtaja Risto Koivisto käy lävitse mietteitään kolumnissaan ”*Kaipaammeko itsevaltiaita?*” pormestarikeskustelussa esiintynyttä suoraa kansanvaalia ratkaisuna ongelmaan. Koiviston mukaan media tai muut toimijat eivät ole nostaneet esiin, että keskeinen tekijä kunnanjohtamisessa on yhteistyökyky toimia eri osapuolien kanssa. Hän nostaakin esiin, ettei mahdollinen suora kansainvaali nykyisessä järjestelmässä toimisi, koska valta perustuu eri osapuolien yhteistoimintakykyyn ja kansainvaali saattaisi tuottaa johtamistehtävään henkilön, jolla ei ole eri osapuolien tukea tai poliittisia taitoja toimia yhteistyönsiltana, tällöin lamauttaen koko järjestelmän.⁵⁷

---

⁵³ *Aamulehti* 12.2.2010 A02 pääkirjoitus ”*Muistetaanpa vaalituloks*”

⁵⁴ Tuon ajan lainsäädännön mukaan kansanäänestys olisi muutenkin ollut vain neuvoa-antava eli Pirkkalan valtuutettujen ei olisi pitänyt ottaa äänestyksen tulosta huomioon, jos he niin olisivat päättäneet. Kuntalaki 17.3.1995/365 § 30.

⁵⁵ *Aamulehti* 12.2.2010 A04 ”Kansa tahtoi päättää itse Antero Saksalan jatkosta”

⁵⁶ *Aamulehti* 23.2.2010 A09 ”*Saksala sai tukiadressin kuntalaisilta*”

⁵⁷ Risto Koivisto entinen Pirkkalan kunnanjohtaja *Aamulehti* 28.2.2010 A02 kolumni ”*Kaipaammeko lisää itsevaltiaita?*”

3.3. ”Heimoneuvosto” kokoontuu päättämään mahdollisesta ekskommunikaatiosta

Pirkkalan valtuuston ryhmäjohtajat ja ryhmät päätyivät 14.2.2010 sunnuntaina pidetyssä neuvoa antavassa kokouksessa, että 15.2.2010 pidettävässä valtuustokokouksessa tullaan päättämään perustetaanko tilapäinen valiokunta selvittämään, nauttiiko pormestari Saksala vielä valtuuston luottamusta. Pormestari Saksalan oma puoluekin oli aloitteen takana ja tähän kokoomuksen ryhmäjohtaja vastaa, että nyt on aika tarkistella vuoden mittaiset kokemukset pormestarihallinnasta, mutta korostaa puolueensa vankkumatonta tukea pormestari Saksalalle. Vihreiden kuntaneuvos Talasmäki kehottaa edelleen pormestari Saksalaa tarttumaan kultaiseen käden puristukseen, jottei hänen mainettaan pilattaisi.⁵⁸ Valtuustokokouksessa toistui Ryhmä 27 nostamat syytökset ja he kyseenalaistivat pormestari Saksalan oman puolueen yhtenäisyyden. Pitkän ja riitaisen kokouksen päätteeksi kuitenkin päädyttiin perustamaan suunniteltu viisi henkinen valtuuston jakoa muistuttava tilapäinen lautakunta (kaksi kokoomuslaista, yksi sosiaalidemokraatti, yksi vihreä ja yksi keskustalainen valtuutettu) tutkimaan pitäisikö pormestari Saksalan valtuuston luottamuksesta järjestää luottamusäänestys.⁵⁹ *Aamulehti* otti kantaa 16.2.2010 paikallispoliitikkojen toimintaan pääkirjoituksella otsikolla: ”Päättäjät eivät aina tiedä paremmin”:

”... ” Sekä Tampereen että Pirkkalan asukkaat ovat viime päivinä saaneet seurata – pääasiassa katsella – tapahtumasarjoja, joiden perushenki on se, että jossain ylätasolla tehdään pienessä porukassa suunnitelmia, jotka tuodaan sitten julkisuuteen käytännössä päätettyinä asioina. ”... ” Pirkkala seuraa pormestarinsa erottamisasiassa tiiviisti isoveljen jalanjalkia. Sitäkin on vaivihkaa valmisteltu pienessä piirissä, minkä jälkeen se tuli julkisuuteen siinä hengessä, ettei tästä ole enää mitään keskusteltavaa. ”... ” Demokratiassa päättäjien valta kumpuaa kansalaisista. Kuntien päättäjillä ei ole silloin oikeutta sanoa, että tämä tai tuo asia ei kuulu muille. Jos päättäjät haluavat säästää luottamuksensa kansalaisten silmissä, niin ylimielinen me tiedämme paremmin -asenne, on parasta heittää romukoppaan.⁶⁰

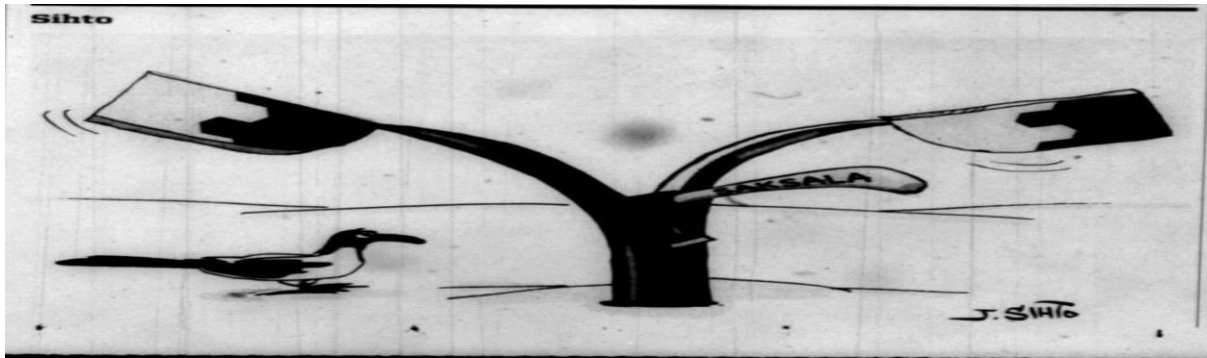
Aamulehti kritisoi paikallisia poliitikkoja kansalaisten oikeuksien tallomisesta ja aliarvioimisesta. Lisäksi Pirkkalaa pidetään hiukan lapsimaisena pikkuveljenä, joka seuraa vanhempaa isoveljeään eli Tamperetta.

---

⁵⁸ *Aamulehti* 15.2.2010 A06 ”Valiokunta tutkii Saksalan asemaa Pirkkalassa”

⁵⁹ *Aamulehti* 16.2.2010 A06 ”Pirkkalan valtuusto pui pitkään pormestaria”

⁶⁰ *Aamulehti* 16.2.2010 A02 pääkirjoitus ”Päättäjät eivät aina tiedä paremmin”

Kuva 2.⁶¹ Juha Sihton pilapiirros. *Aamulehden* pilapiirtäjän näkemyksen mukaan Pirkkalan kunnan puunlujuinen yhtenäisyys on halkaistu kahtia kirveellä, joka kantaa pormestari Saksalan nimeä. Harakalla J.Sihto luultavasti viittaa vanhaan sananlaskuun: ”mennyt ihan harakoille”, jolla tarkoitetaan, että asiat ovat menneet pieleen.

Pirkkalan väliaikainen pormestaria erotusta selvittävä väliaikainen valiokunta vaatii täydellistä työrauhaa. He eivät aio tuoda julkisuuteen mitään tietoa ennen kuin heidän työnsä on tehty. Helena Pulkkinen sosiaalidemokraattien ryhmäjohtaja ja väliaikaisen valiokunnan jäsen kertoo, ettei työ ole salaista, mutta se on ei-julkista, kunnes valiokunta saa esityksen valmiiksi kunnanvaltuustolle. Lisäksi hän mainitsee, ettei työllä ole muuta aikataulua kuin että saadaan työ valmiiksi kevään aikana ja valiokunta tulee ainakin kuulemaan pormestari Saksalaa ja kunnanhallitusta.⁶² Työ kyllä näyttää salaiselta, kun siitä ei haluta kertoa.

4. Pormestarin erottamisprosessi maaliskuu 2010

Tässä käsittelyluvussa käydään lävitse otanta *Aamulehdestä* vuoden 2010 maaliskuulta.

Otanta jakaantui maaliskuulta seuraavanlaisesti: 1 kansilehti, 2 pääkirjoitusta, 13 uutisartikkelia, 11 mielipidekirjoitusta ja 1 pilapiirros. Otannassa jatkuu helmikuussa alkanut erottamisprosessin paikallisdraaman mitta suhteisiin kasvanut uutisjatkumo, mutta uutisointi asiasta on hiljaisempaa maaliskuun alkupuolella, sillä erotusta työstävä väliaikainen valiokunta ilmoitti vaalivansa täydellistä työrauhaa. Uutisointi alkaa voimistumaan jälleen yhä korkeammaksi mitä lähemmäksi edetään Saksalan erottamista kuun lopussa.

Mielipidekirjoitusosaston kirjoitukset ovat pääsääntöisesti Pirkkalan valtuutettujen nokittelua toisilleen ja selittelyjä miksi toimitaan näin. Mielenkiintoista on, että kirjoituksissa vihjailaan, jopa korruptiosta ja nämä syytökset eivät selvinneet otannasta olevasta materiaalista kuin osittain.⁶³

⁶¹ Juha Sihto *Aamulehti* 17.2.2010 B16

⁶² *Aamulehti* 24.2.2010 A06 ”Pirkkalan valiokunta vaalii täyttää työrauhaa”

⁶³ Saksalaa syytettiin esimerkiksi hyväveli toiminnasta. Entinen pormestari Saksalan vaalipäällikkö palkattiin hoitamaan Pirkkalan kesätapahtumaa, josta maksettiin 10 000 euron palkkio, vaikka yli 5000 euron kokoiset

4.1. Jatkumoa ja mietteitä pormestarijärjestelmästä

Maaliskuun alkupuoliskolla *Aamulehdestä* keräämäni otannat pormestarimallista ovat vähäisiä. Otannat, jotka käsittelevät pormestarimallia käsittelevät helmikuussa alkaneita tapahtumia tai sitten niissä mietitään pormestarimallin kokonaisuutta.

Aamulehden toimittaja Markku Leppänen kirjoittaa *Aamulehdessä* olevassa kolumnissaan 2.3.2010 otsikolla ”*Onko pormestarin valintapa tärkein*” mietteitään pormestarijupakasta. Hän näkee, että pormestarikeskustelussa keskitytään liikaa pormestarin valintatapaan ja tärkein asia unohtuu kokonaan eli se, että pormestarin tärkein tehtävä viime kädessä on toimia siltana muiden päättäjien välillä. Hän nostaa Pirkkalan pormestari tapauksen osoittavan, että suorilla kansainvaaleilla valittu pormestari ei sopisi nykyjärjestelmään, sillä jo nyt Pirkkalan valtuustoa uhkaa toimintakyvyttömyys yhteistyön puuttumisen vuoksi, jota pormestarin toiminta on saattanut aiheuttaa. Leppänen kysyykin, että kuinka erottaa sitten suoravalittu itsevalti, joka ei ole yhteistyökykyinen?⁶⁴

Tampereen yliopiston hallintotieteiden professori Harisalo ja hallintotieteiden tohtori Pitkänen kirjoittivat yhteislauselman *Aamulehteen* 9.2.2010, jossa he toteavat yhdessä, ettei pormestarimalli sovi suomalaiseen yhteiskuntaan. Heidän mukaansa pormestarimallin isoin puolesta puhuva argumentti, että se antaisi politiikalle kasvot, on harhaanjohtava. He nimittäin sanovat, että politiikalla on jo kasvot, mutta se on monikasvoinen kuten elämäkin. Monikasvoisuudella he tarkoittavat valtuustojen, hallitusten ja lautakuntien muodostamaa kokonaisuutta. Täten olisi vastuutonta yksinkertaistaa valta vain yksiin kasvoihin, joita pormestarit edustavat. Yksinkertaistettuna he näkevät pormestarin olevan ulkomaalainen tuote, joka ei sovi suomalaiseen kuntahallintoon.⁶⁵

Juha Lehtinen kirjoittaa *Aamulehdessä* olevassa kolumnissaan 19.3.2010 ”Pormestarimalli toimii kuten pitikin”, että pormestarimalli ei sovi pieniin kuntiin. Hän nostaa esiin Pirkkalan esimerkkinä pienestä kunnasta, jossa johtava henkilö ei välttämättä saa taakseen tarpeeksi suurta tukijoukkoa valtansa tueksi ja tämä johtaa kunnan toimintakyvyttömyyteen.⁶⁶ Lehtisen

---

hankinnat olisi tullut kilpailuttaa. Pormestari Saksala osoitti, ettei hän ollut syyllinen tähän, sillä hankinta ei ollut hänen päätöksellään tehty, vaan vastuuseen joutui Pirkkalan kunnan vapaa-ajan johtaja ja sivistystoiminnanjohtaja, jotka saivat tapauksesta huomautukset. *Aamulehti* 17.3.2010 A10 ”*Pirkkalan hallitus jakoi huomautuksia*”

⁶⁴ Markku Leppänen toimittaja *Aamulehti* 2.3.2010 A08 kolumni ”*Onko pormestarin valintapa tärkeintä?*”

⁶⁵ professori Harisalo & hallintotieteiden tohtori Pitkänen *Aamulehti* 9.3.2010 A03 artikkeli

”*Pormestarijärjestelmä ei sovi Suomeen*”

⁶⁶ Juha Lehtinen 19.3.2010 A09 kolumni ”*Pormestarimalli toimii kuten pitikin*”

kanta nähtiin jo kuntaministerin selvitysryhmän raportissa 2009 vuoden syyskuussa, jossa todettiin pormestarinmallin sopivan parhaiten isoihin kaupunkeihin tai yhden puolueen johtamiin kuntiin.

Pirkkalan kunnassa maaliskuun alussa otettiin vahvasti kielteinen kanta keskusvesipuhdistamon sijoittamisesta Pirkkalaan kunnanvaltuustonkokouksessa. Suurin osa valtuutetuista oli tyytyväinen, että viimein asiaan saatiin selkeä linja, mutta osa heistä epäilevät onko kannanotolla lopulta mitään vaikutusta asiaan. Pormestari Saksala itse totesi asian viimein olleen käsitelty ja vakuuttaa, että tätä linjaa tullaan jatkamaan tulevaisuudessa.⁶⁷ Asia otettiin käsittelyyn, koska Pormestari Saksalaa yhtenä syytöksenä oli, ettei hän ole ottanut selvää kantaa isoihin maakuntaprojekteihin Pirkanmaalla.

4.2. Kokoomuksen yhtenäisyys hajoaa ennen luottamusäänestystä

Paikallisdraamaksi muuttuneessa pormestarieroittamisprosessissa tapahtui suuri käänne maaliskuun puolen välin jälkeen. Kokoomuksen vankkumattomasta tuesta pormestari Saksalalle oltiin, esitetty epäilyksiä ja vihjauksia ryhmäkurista lipsujista jo helmikuun aikana⁶⁸, mutta vasta 18.3.2010 huhut saivat vahvistuksen, kun Pirkkalan kokoomuksesta vastaava Pirkkalan kokoomus ry:n hallitus erotti kaksi kokoomuslaista valtuutettua jäsenyydestään. He olivat ilmeisemmin rikkoneet ryhmäkuria ja eivät olleet puolueen ohjeistuksen mukaisesti pormestari Saksalan tukena.⁶⁹ Erotetut ilmaisevat olevansa tyrmistyneitä erottamisesta, sillä heille ei edes annettu mahdollisuutta äänestää tyhjää pormestarin luottamukseen liittyen ja erotus tuli ilmoitus luontoisesti puhelimitse.⁷⁰ Erotetut vetoavat yhdistyslakiin, että heille olisi pitänyt antaa mahdollisuus selittää itseään ja koska tätä ei annettu, niin heidän mielestään erottaminen on laitton. He syyttävät pormestaripeliä erotuksensa syyksi ja valittavat mikseivät voi olla eri mieltä kuin muu kokoomuslainen enemmistö, vaikka he ovat tuoneet kantaansa useaan otteeseen tietoon kokoomuksen sisällä.⁷¹ Erotetut eivät enää edusta kokoomusta, sillä kokoomuslaisen poliitikon on oltava paikallisyhdistyksen jäsen, jonka toimintaa edistää Pirkkalan kunnassa Pirkkalan kokoomus RY.

---

⁶⁷ Aamulehti 9.3.2010 A09 ”Pirkkala tyrmäsi puhdistamon yksituumaisesti”

⁶⁸ Esimerkiksi Marjatta Pursiainen Aamulehti 10.2.2010 B18 mielipidekirjoitus ”Kokoomuksella kaksi siipeä Pirkkalassa”

⁶⁹ Aamulehti 18.3.2010 A04 ”Pirkkalan kokoomus erotti kaksi jäsentä paikallisjärjestöstä”

⁷⁰ Aamulehti 19.3.2010 A09 ”Kokoomuksen valtuustoryhmä taitaa hajota kahtia Pirkkalassa”

⁷¹ Aamulehti 22.3.2010 A05 ”Pirkkalan kokoomusryhmän kriisikokous venyi yöhön”

Kokoomuksen hajanaisuus huipentui päivää ennen pormestarin äänestystä. Kokoomuksen Pirkkalan valtuutettujen ryhmästä lähti pois vielä kaksi kokoomuksen valtuutettua. He ilmoittivat yhä uskovansa kokoomuslaisiin arvoihin, mutta pitivät paikallisen kokoomusryhmän tapaa kohdella aikaisemmin erotettuja valtuutettuja sopimattomana.⁷²

4.3. Pormestari Saksalan erottaminen

Mitä lähemmäksi Pormestari Saksalan erottamista koskeva kunnanvaltuuston kokous lähestyy, niin sitä enemmän esiintyy otannan kriteerit täyttäviä osumia. Valtuustoryhmän johtaja sosiaalidemokraatti Rissanen on kutsunut koolle ylimääräisen valtuustokokouksen, koska väliaikainen valtuuskunta on saanut työnsä valmiiksi. Valtuuskunnan työn lopputulokset tulevat julki edellä mainitun kokouksen jälkeen valtuuston allekirjoitettua raporttia koskevat tiedot.⁷³ Pormestari Saksalan luottamuksesta kunnanvaltuustossa tullaan äänestämään väliaikaisen valiokunnan ehdotuksesta valtuustolle erottaa pormestari Saksala epäluottamuksesta johtuen seuraavassa kunnanvaltuuston kokouksessa, joka pidetään 29.3.2010. Väliaikainen valiokunta päätyi päätökseen äänin 3 – 2. Aloitetta puolsivat odotetusti erottamishankeen takana olevat puolueet ja vastustivat pormestari Saksalaa tukevat kokoomuslaiset.⁷⁴ *Aamulehti* otti kantaa 25.3.2010 erottamiskohuun jyrkästi ehdottaen seuraavaa pääkirjoituksessa otsikolla: ”*Pirkkala taitaa tarvita holhoojan*”:

”...” Pienehkössä kunnassa päättäjät vaikuttavat kaikista jääviysvarmistuksista huolimatta ratkaisuihin, joissa heidän omat etunsa ovat pelissä. Tappion tullen sitten suututaan, jos omat edut joutuvatkin väistymään kuntalaisten yhteisten tarpeiden tieltä. Tämänäyttävyydessä kuviossa olisi suorastaan hyväksi, jos varsinainen päätöksenteko olisi vähän etäämmällä ja laajemmalla pohjalla. Pirkkalassa on pienistä ”omista” asioista alkaneiden sotkujen annettu kehittyä riidoiksi, jotka ovat pilanneet ensin yhteistyösuhteet ja sitten mahdollisuudet johtaa kunnan asioita. Siinä ei ole kyse järjestelmän tai pormestarin onnistumisesta. Varsinainen kysymys kuuluukin: Onko järkeä pitää Pirkkalan kokoisessa ja tapaisessa kunnassa pitää omaa itsenäistä päätöksentekoa? Jos vaikka asiat hoituisivatkin viisaammin samojen rajojen sisällä isomman naapurin kanssa.⁷⁵

Aamulehti siis näkee, että koko sotku on itsenäistä etuajavien henkilöiden aiheuttama sekamelska. Rajuna ehdotuksena *Aamulehti* nostaakin, että ehkäpä olisi parempi, jos Pirkkala liitettäisiin osaksi isompaa naapurua eli osaksi Tampereen kaupunkia. Suomessa

---

⁷² *Aamulehti* 29.3.2010 A04 ”*Pirkkalan kokoomusryhmä hajoaa vain päivää ennen äänestystä pormestarin jatkoksta*”

⁷³ *Aamulehti* 24.3.2010 A08 ”*Valtuusto pohtii Saksalan asemaa ensi maanantaina*”

⁷⁴ *Aamulehti* 25.3.2010 A04 ”*Valiokunta eripurainen Saksalan erottamisesta*”

⁷⁵ *Aamulehti* 25.3.2010 A02 pääkirjoitus ”*Pirkkala taitaa tarvita holhoojan*”

kuntarakennelain mukaan kunnan tulee olla elinvoimainen, alueellisesti yhtenäinen ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kokonaisuus. Lisäksi kunnalla tulee olla taloudelliset edellytykset järjestää ja rahoittaa palveluita kuntalaisilleen.⁷⁶ Pääkirjoituksessa siis viitataan yhdyskuntarakenteen kohtaan, jossa hallinto nähdään tehottomana kokonaisuutena.

Aamulehden kansilehdessä sanotaan: ”*Pirkkalan valtuusto jäi puimaan pormestarin potkuja, Saksala vetäytyi PIHATÖIHIN*” ja kansilehden kuvassa Saksala on lumen luonnin piirissä, mutta pysähtyneenä katsomassa kohti taivasta.⁷⁷ Kansilehti kertoo voitetusta miehestä, joka ei tappion tullen kuitenkaan syytä ketään, vaan katsoo työvoimaisin silmin kohti tulevaisuutta. Pormestari Saksala erotettiin luottamustehtävästään 29.3.2010 äänin 23 jaa, 11 ei ja 9 tyhjää.⁷⁸ Saksala ei jäänyt seuraamaan lynkkaus näytelmää,⁷⁹ vaan suunnisti Vähäjärven metsäympäristöön kävelyille, sillä pormestarin sopimuksessa ei ole irtisanomissuojaa. Erottamisensa osasyynä hän nostaa kokoomuksen liian suuren vaalivoiton, joka ajoi muut ryhmät muodostamaan Ryhmä 27, joka lopulta koitui hänen pormestariuransa kohtaloksi.⁸⁰ *Aamulehti* otti toistamiseen pormestariidraaman jälkipyykissä kantaa 31.3.2010 pääkirjoituksellaan otsikolla ”*Kansallekin valtaa, kiitos*”:

”... ” *sosiaalidemokraatti Helena Rissanen kaiken todennäköisyyden mukaan äänestetään heti pääsiäisen jälkeen kunnanvaltuuston kokouksessa Pirkkalan ykkösjohtajaksi. ”... ” vaalituloksen perusteella pormestariksi noussut poliitikko erotettiin tehtävästään kesken kauden. Eikä erotuspäätös edes ollut niin selvä kuin miltä näyttää. Epäluottamuksen Antero Saksalalle ilmaisi lopulta 23 valtuutettua. Kaksi vähemmän olisi jo ollut vähemmistö. ”... ” luottamusmittauksen erikoisin piirre oli runsas tyhjien äänien määrä. ”... ” Tällaiset aiheet ovat sen tyyppisiä, ettei niissä oikein voi olla puoliksi raskaana. Yhdeksältä pirkkalaiselta poliitikolta se kuitenkin onnistui. ”... ” Opetuksia jupakasta ”... ” Kansanäänestyksellä valittua johtajaa ei näin herkäällä liipaisinsormella ammuttaisi. ”... ” poliittisia järjestelmiä remontoitaessa kannattaa miettiä asiat valmiiksi. ”... ” Pormestarihallinnasta uhkaa tulla esimerkkitapaus lumedemokratiasta, jollei siihen lisätä keskeisiä suoran kansanvallan elementtejä.⁸¹*

Aamulehti näkee, että Rissanen on luultavasti seuraava johtaja Pirkkalassa ja pormestarihallinnon tulevaisuus nähdään epävarmana. Lisäksi *Aamulehti* kritisoi

---

⁷⁶ Kuntaliitto.fi 1.1.2020 ”*Kuntaliitokset*”

⁷⁷ *Aamulehti* 30.3.2010 kansilehti

⁷⁸ Tieto erottamistuloksesta tulee esiin vasta *Aamulehden* 31.3.2010 numerossa, sillä Saksalan erottamisen tehty äänestys tehtiin myöhään maanantai iltana, minkä vuoksi se ei ehtinyt *Aamulehden* 30.3.2010 numeron lehtipainoon

⁷⁹ Kunnanvaltuuston kokousta radiosta kuunnellut luonnehtii *Aamulehden* mielipidekirjoitus osiossa keskustelua valtuutettujen välillä vanhojen asioiden kaivamisena, piikittelyä ja yleisesti huonona käytöksenä. Jouni Ovaska *Aamulehti* 31.3.2010 B18 mielipidekirjoitus ”*Häikäilemätön teatteri-Ilta Pirkkalassa*”

⁸⁰ *Aamulehti* 30.3.2010 A04 ”*Saksalan sopimuksessa ei ole irtisanomisaikaa*”

⁸¹ *Aamulehti* 31.3.2010 A02 pääkirjoitus ”*Kansallekin valtaa, kiitos*”

äänestystulosta, joka juuri ja juuri ylitti vaaditun yksinkertaisen enemmistön vaaditun rajan ja syyttää paikallispolitiikkoja päättämättömyydestä. *Aamulehti* myös jatkaa suoran kansainvallon puolesta puhumisen diskurssia ja näkeekin, että pormestarimallin tulevaisuus on uhattuna, jos siihen ei lisätä kansainvallon elementtejä, mutta korostaa että asiat tulee valmistella valmiiksi ennen niiden toteuttamista käytännössä.

Aamulehden toimittaja Björksten ei säästellyt sanojaan tapauksessa *Aamulehdessä* olleessa kolumnissaan 31.3.2010 otsikolla: ”*Lisää eroja!*”. Björksten kovasanaisesti vertaa sosiaalidemokraattien Helena Rissasta demokraattiseksi äiti aurinkoiseksi⁸², jota Ryhmä 27 pitää onnellisen tulevaisuuden näyttäjänä Pirkkalassa. Hänen mielestään koko Pirkkalan valtuusto tulisi erottaa toimiansa perusteella, sillä heidän toimintansa on halvaannuttanut kunnan päätöksenteon loppu vaalikaudeksi. Täten hän ehdottaakin, että Pirkkalassa pitäisi pitää uudet vaalit, jos laki vain mahdollistaisi sen.⁸³

Kuva 3.⁸⁴ Juha Sihton pilapiirros. *Aamulehden* pilapiirtäjän näkemyksen mukaan Pirkkalan poliittiset päättäjät kerääntyvät erottamisen jälkeen päättämään mitäs nyt sitten tehdään, kun pormestari on erotettu ja halutaan välttää jatkossa samanlaisen epäonnistumisen toistuminen. Yksi hölmön oloinen päättäjät nousee pystyyn älynväläyksen saaneena ja ehdottaa perinnöllistä monarkiaa, jonka ensimmäinen monarkisti tulisi Ruotsin kuningasperheestä. Viittauksia on siis suomalaisten halusta palata takaisin yksinvaltioiden vallan alle, joka ei oikein onnistunut pormestarimallissa.

Täten päättyy otanta Pirkkalan pormestaridraamasta. Tapaus on ikävä kertomus suomalaisesta paikallispolitiikasta, jossa vaaleilla valitut henkilöt sekoittavat pienen kunnan päätöksenteon keskinäisillä kahinoillaan. Tapauksen seurauksena Pirkkala teetti vuonna 2011

⁸² Vertaus neuvostoliittolaiseen diktaattoriin Josif Stalinin (isä aurinkoinen), joka tunnetaan massiivisista puhdistuksista. Rissanen toimi Pirkkalan pormestarina 2010-2017

<https://www.pirkkala.fi/paatoksenteke/hallinto/pormestari/pormestari/> käyty viimeksi 3.5.2020

⁸³ Tuomo Björksten toimittaja *Aamulehti* 31.3.2010 A05 kolumni ”*Lisää eroja!*”

⁸⁴ Juha Sihto *Aamulehti* 31.3.2010 B18

raportin, jossa selkeytettiin valtuuston ja pormestarin asemaa kunnassa.⁸⁵ Raportille oli tarvetta, sillä yksi pormestari Saksalan erottamisen syiksi esitettiin, että hänellä ei ollut kokonaiskuvaa pormestarin tehtävistä. Pormestarimalli eli hiljaiseloa erottamisen jälkeen, mutta yhä isompi määrä kuntia on alkanut kiinnostumaan pormestarimallista etenkin 2017 vuoden jälkeen, kun Helsinki siirtyi siihen. Tällä hetkellä Suomessa on kuusi pormestaria ja isoista kaupungeista Turku tulee siirtymään siihen vuonna 2021.⁸⁶

5. Päätäntö

Pirkkalan pormestarista kertova uutisointi *Aamulehdessä*, ei muodostanut vuonna 2009 selkeää kokonaisuutta, vaan uutisointi oli satunnaista kirjoittelua *Aamulehden* paikallisosiossa. Pirkkalan pormestarieroittamistapaus oli *Aamulehden* kontekstissa kaksi kuukautta kestänyt paikallisdraama naapuri kunnassa, jossa panoksena oli uuden kunnanjohtamismallin uskottavuus koko maan mittakaavassa. Lisäksi tapaus sai paljon palstatilaa *Aamulehden* sisällä erottamisprosessin aikana, johtuen luultavimmin kansallisen uutiskynnyksen ylityksellä. Tästä kertoo kirjoitusten siirtyminen paikallisosioista pääsääntöisesti kotimaan uutisosioon *Aamulehden* sisällä. Erotusprosessi näyttäytyi *Aamulehden* lukijalle pienen piirin kampanjana, jossa käveltiin äänestäjien antaman kunnallisvaalimandaatin ylitse. *Aamulehden* keskeisenä sanomana oli kansainvallan tärkeys suomalaisessa yhteiskunnassa, jota tulisi edistää esimerkiksi suorilla kansanvaaleilla pormestaria valittaessa. Kaiken kaikkiaan *Aamulehden* uutisointi muistuttaa klassisen vallanjaon neljättä epävirallista instituutiota; vallan vahtikoira.

Kandidaattitutkielmassa olisi tarvinnut ottaa laajempi otanta ajanjakso alku- ja loppupäästä. Otannasta ei nimittäin tällä hetkellä selviä millaista keskustelua Pirkkalassa käytiin ennen Saksalan valintaa pormestariksi kunnanvaltuustossa ja kuinka jälkipyykki näyttäytyi *Aamulehdessä* erottamisen jälkeen. Jatkoa tutkimukselle voisi tehdä vertailemalla *Pirkkalaisen* ja *Aamulehden* uutisdiskursseja. Etenkin *Pirkkalaisesta* voisi tutkia 2008 vuoden vaalien kohdalla olevia lehtikirjoituksia ja yrittää selvittää oliko äänestäjille annettu ymmärtää, että vaaleissa äänestetään myös tulevaa pormestaria.

---

⁸⁵ Pirkkalan kunta (2011) ”*Pirkkalan Pormestarimallin kehittäminen*”

⁸⁶ Mattila 27.12.2019 ”*Suomessa on nyt kuusi pormestaria - yhä useampi paikkakunta harkitsee pormestarimallia*” Demokraatti.fi

Lähdeluettelo

Alkuperäislähteet

Aamulehti 1.2009 - 3.2010. Mikrofilmit Tampereen Pääkirjasto Metso.

Tutkimuskirjallisuus

Aamulehden verkkosivut 2019 *40 kysymystä ja vastausta Aamulehden journalismista*. Haettu osoitteesta:

<https://www.aamulehti.fi/a/a1cffb5c-4271-4e0c-bbff-c808767140f2>. Haettu 3.5.2020.

EU (2014) *korruptiotorjuntaohjelmakertomus* liite SUOMI. Haettu osoitteesta: [https://eur-](https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:058aecf0-d9b7-11e3-8cd4-01aa75ed71a1.0011.04/DOC_2&format=PDF)

[lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:058aecf0-d9b7-11e3-8cd4-](https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:058aecf0-d9b7-11e3-8cd4-01aa75ed71a1.0011.04/DOC_2&format=PDF)

[01aa75ed71a1.0011.04/DOC_2&format=PDF](https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:058aecf0-d9b7-11e3-8cd4-01aa75ed71a1.0011.04/DOC_2&format=PDF). Haettu 28.4.2020.

Korkeila, L. (2017) *Pormestarimalli ja tilivelvollisuus*. Vaasan yliopisto. Pro gradu -tutkielma.

Kunelius, R. Noppari, E. & Reunanen E. (2009). *Media Vallan Verkoissa*. [Tampere]: Tampereen yliopisto, journalismin tutkimusyksikkö Taju [jakaja]

Kuntalaki 17.3.1995/365 § 30. Haettu osoitteesta:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/kumotut/1995/19950365#L4P30>. Haettu 29.4.2020.

Kuntalaki 578/2006 § 24. Haettu osoitteesta:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060578#Pidp446663552>. Haettu 3.5.2020.

Kuntaliitto. (2009). *Kuntapalvelujen pelastusohjelma*. Haettu osoitteesta:

https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Liite%201_pelastusohjelma_book.pdf. Haettu 29.4.2020.

Kuntaliitto. (2020). *Kuntaliitokset*. Haettu osoitteesta: [https://www.kuntaliitto.fi/osallistuminen-ja-](https://www.kuntaliitto.fi/osallistuminen-ja-vuorovaikutus/johtaminen-ja-kehittaminen/kuntaliitokset)

[vuorovaikutus/johtaminen-ja-kehittaminen/kuntaliitokset](https://www.kuntaliitto.fi/osallistuminen-ja-vuorovaikutus/johtaminen-ja-kehittaminen/kuntaliitokset). Haettu 29.4.2020

Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoista 7/2014 § 17. Haettu osoitteesta:

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140007#Pidp446013248>. Haettu 29.4.2020.

Lempiäinen, K., Löytty, O., Kinnunen, M., Jokinen, K. & Nikander, P. (2008). *Tutkijan kirja*. Markkola, P. *Lähdekritiikki – niin hiljaista ettei sitä huomaa*. s. 168 – 177. Tampere: Vastapaino.

Liljeroos, R. (2018). *Pormestari hallinnon ja politiikan rajapinnassa Pormestarimallin vaikutukset viranhaltijaorganisaation ja luottamushenkilöorganisaation väliseen valtasuhteeseen*. Tampereen yliopisto. Pro gradu -tutkielma.

Mattila, P. (2019). *Suomessa on nyt kuusi pormestaria - yhä useampi paikkakunta harkitsee pormestarimallia* Demokraatti.fi. Haettu osoitteesta: <https://demokraatti.fi/suomessa-on-nyt-kuusi-pormestaria-yha-useampi-paikkakunta-harkitsee-pormestarimallia/>. Haettu 3.5.2020.

Moilanen, R. (2019). *Pormestarille tietä antakaa. Pormestarimallin toteutuminen politiikan ja hallinnon välisessä suhteessa*. Lapin Yliopisto. Pro gradu -tutkielma.

Pirkkalan kunta (2011). *Pirkkalan Pormestarimallin kehittäminen. Raportti*.

Pynnönen, A. (2015). *Varjosta Valokeilaan: kriittisiä diskurssianalyseja huonosta johtamisesta*. Jyväskylän yliopisto: Jyväskylän Yliopisto 2015.

Pöyhkäri, R., Väliaverronen, J. & Ahva, L. (2016) *Suomalaisen journalistin itseyttä muuttosten keskellä* Media & Viestintä 2016/39 Media- ja viestintätieteellinen seura MEVI ry

Ryynänen, A. (2008). *Kuntauudistus ja itsehallinto*. Tampere: Tampere University Press.

Ryynänen, A. (2010). *Pormestari*. [Kuopio]: UNIpress.

Suhonen, P. (2010). *HS-gallup poliittisena journalismina vuodesta 1945 nykypäivään* Media & Viestintä 2010/33 Media- ja viestintätieteellinen seura MEVI ry

Teräväinen, E. (2008). *Huomioita lehdistöstä historiantutkimuksen kohteena* Aksiomedia

Yle.fi kuntavaalitulokset (2008). Haettu osoitteesta:

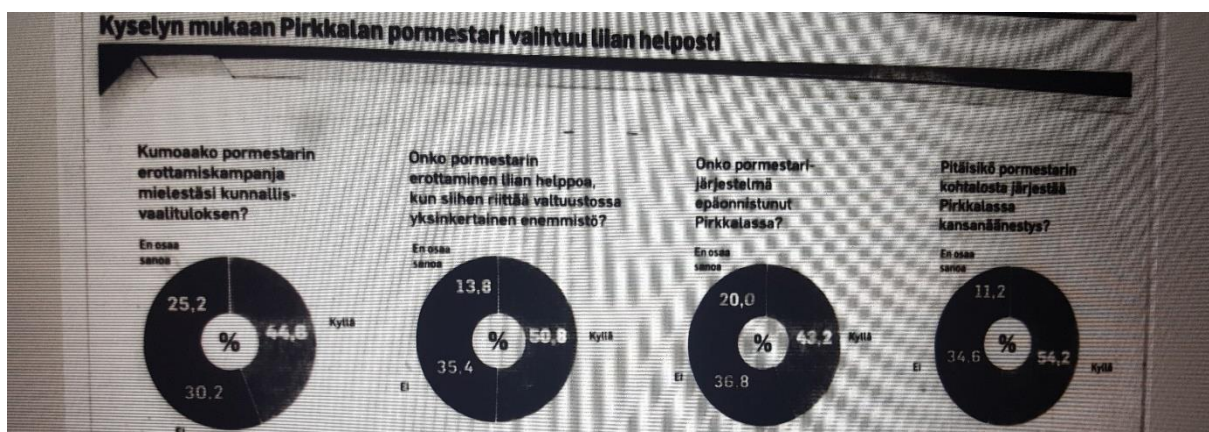
http://vaalit.yle.fi/tulospalvelu/2008/kuntavaalit/kunnat/puolueiden_kannatus_kno604.html. Haettu 23.4.2020.

Yle.fi (29.3.2010) *Pirkkalan pormestari erotettiin*. Haettu osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-5536549>. Haettu 3.5.2010.

Liitteet

Liite 1 Aamulehti 12.2.2010 A01

Liite 2 Aamulehti 12.2.2010 A04